

თბილისის ვანო სარაჯიშვილის სახელობის სახელმწიფო კონსერვატორია
VANO SARAJISHVILI TBILISI STATE CONSERVATOIRE

თბილისის სართავორისო მუსიკოლოგიური კონფერენცია

მუსიკალური იდენტობა და
კულტურათა გზაჯვარედინი

17-19 აპრილი
APRIL 2015

MUSICAL IDENTITY AND
CULTURAL CROSSROAD

TBILISI INTERNATIONAL MUSICOLOGICAL CONFERENCE

კონფერენცია ტარდება საქართველოს ხალხურისა და ძეგლთა დაცვის სამინისტროსა და თბილისის ვანო სარაჯიშვილის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ფინანსური მხარდაჭერით

კონფერენციის ორგანიზატორია თბილისის ვანო სარაჯიშვილის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტია

THE CONFERENCE IS HELD WITH THE FINANCIAL SUPPORT OF THE MINISTRY OF CULTURE AND MONUMENTS PROTECTION OF GEORGIA AND VANO SARAJISHVILI TBILISI STATE CONSERVATOIRE

ORGANIZER OF THE CONFERENCE IS VANO SARAJISHVILI TBILISI STATE CONSERVATOIRE

საქართველო თავისი გეოპოლიტიკური მდგომარეობიდან გამომდინარე სხვადასხვა კულტურის გზაჯვარედინზე მდებარეობდა და ყოველთვის წარმოადგენდა კულტურული მრავალფეროვნების კერას. მიუხედავად ამისა, მან მოახერხა თავისი თვითმყოფადი მუსიკალური მემკვიდრეობის შექმნა და შენარჩუნება, რაც შეეხება მუსიკალურ იდენტობას, ის საუკუნეების განმავლობაში ყალიბდებოდა, თუმცა კვლევის ობიექტად მხოლოდ მეოცე საუკუნეში იქცა. მოხარული ვარ, რომ რამდენიმე ათეულწლიანი პაუზის შემდეგ თბილისი ზოგადმუსიკოლოგიური პრობლემებისადმი მიძღვნილ საერთაშორისო კონფერენციას მასპინძლობს. მნიშვნელოვანია, რომ ის კავშირები, რომელიც დიდი ხნის განმავლობაში ყალიბდებოდა, ავლავ აღდგეს და ქართულმა სამუსიკო სკოლამ ფეხი აუწყოს თანამედროვე ტენდენციებს. კონფერენცია გამოკვეთს ზოგადმუსიკოლოგიურ სფეროში არსებულ პრობლემებს და იმ გამოწვევებს, რომელთა წინაშეც საქართველო დგას. მიმაჩნია, რომ კულტურათაშორისი დიალოგი ხელს შეუწყობს დარგის განვითარებას და ქართული სამუსიკო სკოლის ინტეგრირებას საერთო სივრცეში.

წარმატებებს ვუსურვებ საერთაშორისო მუსიკოლოგიური კონფერენციის ორგანიზატორებსა და მის მონაწილეებს.

მიხეილ გიორგაძე

საქართველოს კულტურისა და ძეგლთა დაცვის მინისტრი

Proceeding from its geographical location Georgia always was at the crossroad of various cultures, being the centre of cultural diversity. Despite this it managed to create and maintain unique musical heritage. As for musical identity it was formed during centuries, and became the issue of scholarly research only in the 20th century. I am delighted, that after several decades of interval Tbilisi hosts the International Conference dedicated to All-musicological problems. It is significant to renew the connections which were created during a long time; and for Georgian school of music to follow contemporary tendencies. The Conference will mark out the problems existing in musicology and challenges that Georgia is facing. I consider that the intercultural dialogue will contribute to the development of the field and integration of Georgian school of music into common space.

I wish success to the organizers and participant of the Musicological Conference.

Mikheil Giorgadze

Minister of Culture and Monuments Protection of Georgia

სულით და გულით მივესალმები საერთაშორისო მუსიკოლოგიურ კონფერენციას „მუსიკალური იდენტობა და კულტურათა გზაჯვარედინი“, თავისი თემით ასე აქტუალურს დღევანდელი საქართველოსთვის, რომლის შემხედვარე, ხანდახან, შეიძლება კიდევ დაეჭვდეს ჯაცი და უცებ ვერ გაერკვეს, თუ საითკენ მიუპყრია თავისი მზერა „აღმოსავლეთს“ და „დასავლეთს“ შუა დანახულ ამ პატარა ქვეყანას, სად და როგორ ხედავს თვითონ თავის თავს დღეს და მომავალში... „იდენტობა“ და „გზაჯვარედინი“ ასევე წარმოგვიდგება საქართველოს იმ ორ ყველაზე აქტუალურ ასპექტად, რომელიც ყველა შემთხვევაში აქტუალურად დარჩება ამ ქვეყნისთვის, მას მერეც, თუკი ოდესმე არჩევანს გააქეთებს და ურყევ და სამუდამო ნაბიჯს გადადგამს ერთი არ-

ჩეული მიმართულებით. იქნებ სწორედ „გზაჯვარედინი“ აღმოჩნდეს „იდენტობა“ და ამ იგივეობის ტვირთი იყოს, ასე განსაჯუთრებული ამოცანის და განსაცდელის წინაშე რომ დაუყენებია ეს ქვეყანა, უკვე მერამდენედ ისტორიის მანძილზე: ერთი რამის უთვნილება, თავის გაიგივება რაიმესთან, ლოგიკურად ხომ ნიშნავს, გაემიჯნო სხვა დანარჩენს; მაგრამ იქნებ ეს „ცალსახობა“ აღმოჩნდა, საქართველოს შემთხვევაში, სანყისი და მიზეზი იმ სავალალო დეზორიენტაციებისა, საზოგადოებრივ ცხოვრებაშიც და პოლიტიკაშიც რომ დამკვიდრებულა? ამ კითხვებზე ალბათ ვერავინ და ვერაფერი იპოვის უკეთეს პასუხს, ვიდრე კულტურა: სწორედ კულტურული თვითგააზრება აპოვინებს ქვეყანას გადარჩენის და განვითარების იმ ჭეშმარიტ გზას, რომელიც შეიძლება მეტისმეტად სწორხაზოვნად დასახოს რელიგიამ და მთლად მიჯიბ-მოკიბოს პოლიტიკამ; სწორედ კულტურული კონტექსტია ის გამაწონასწორებელი, ასე აუცილებელი საქართველოსათვის „ბენვის ხილზე“ მოქცეული ქვეყნისა და ხალხისთვის.

ვუსურვებ კონფერენციას და მის მონაწილე სწავლულთ საინტერესო მოხსენებებს და შთაგონებულ აგმოსფეროს!

რეზო კიკნაძე

თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის რექტორი

I cordially welcome the Conference in Musicology “Musical Identity and Cultural Crossroad”. Its theme is so topical for today’s Georgia, that one can hardly understand which where this small country located between East and West directs its gaze, and how it sees itself in future.... “Identity” and “crossroad” are two most topical aspects of Georgia, which will always remain such to this country, even when it makes choice and makes a steadfast step in the selected direction. This “crossroad” may turn out to be “identity” and the load of this sameness may have put the country face to face with particular objective and jeopardy, many times throughout the history: belonging to the one, identification of itself with something may logically mean dissociation from the others; In Georgia’s case may this “unequivocalness” have become the initial and reason for the deplorable disorientation present in social life and politics? No one and nothing else but culture can find better answers to these questions; exactly this cultural understanding will help the country find the true path of rescue and development, which may be delivered rectilinearly by religion and evasively by politics: cultural context is exactly the balance, so necessary for the country and people on the razor’s edge, like Georgia.

I would like to wish the Conference interesting papers and inspiring atmosphere.

Rezo Kiknadze

Rector of Tbilisi State Conservatoire

თბილისის ვანო სარაჯიშვილის სახელობის სახელმწიფო კონსერვატორია საქართველოს პირველი უმაღლესი სასწავლებელია, იგი დაარსდა 1917 წლის 1 მაისს, წლების მანძილზე კონსერვატორია ევროპული ყაიდის ერთადერთი სამუსიკო სასწავლებელი იყო ქავკასიაში. 1924 წელს სახელმწიფო კონსერვატორიის სტატუსი მიენიჭა, 1947 წლიდან კი გამოჩენილი ქართველი მომღერლის – ვანო სარაჯიშვილის სახელს ატარებს, როგორც არქიტექტურული ძეგლი, კონსერვატორიის შენობა შეტანილია ულტურული მემკვიდრეობის ძეგლთა სიაში.

1995 წლიდან კონსერვატორია გადავიდა ორსაფეხურიანი სწავლების ევროპულ საგანმანათლებლო სისტემაზე (2008 წლიდან ამოქმედდა სადოქტორო პროგრამები). 2005 წლიდან, თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორია არის კონსერვატორიების ევროპული ასოციაციის წევრი; ამავე წელს შეუერთდა ბოლონიის პროცესის საგანმანათლებლო, კრედიტებისა და შეფასების საერთაშორისო სისტემას.

თავისი არსებობის მანძილზე თბილისის კონსერვატორიამ აღზარდა მრავალი გამოჩენილი მუსიკოსი. მათ შორის, ქართველ კომპოზიტორთა მთელი თაობები, განსაკუთრებით მაღალი დონე გამოარჩევს ქართულ საშემსრულებლო სკოლას. მის საუკეთესო ტრადიციებზე მეტყველებს კონსერვატორიის ურსდამთავრებულთა წარმატებები, რომლებიც მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყნებში მოღვაწეობენ. დღეს კონსერვატორიაში 450-მდე სტუდენტი სწავლობს, რომლებიც აქტიურად არიან ჩართული კონსერვატორიის სასწავლო-სამეცნიერო და საკონცერტო ცხოვრებაში. ძალზე დიდია პრესტიჟულ საერთაშორისო კონკურსებზე გამარჯვებულ სტუდენტთა და ურსდამთავრებულთა სია.

დაარსების დღიდან კონსერვატორია გახდა ქვეყნის მნიშვნელოვანი ულტურულ-საგანმანათლებლო ცენტრი. სხვადასხვა წლებში კონსერვატორიის მცირე და დიდ საკონცერტო დარბაზებში კონცერტებს მართავდნენ მსოფლიოში სახელგანთქმული მუსიკოსები: ვ. ჰოროვიცი, ე. პეტრი, ს. რიხტერი, დ. ოისტრახი, ე. გილელსი, მ. როსტროპოვიჩი და სხვ. ამავე დროს, ესაა მუსიკალური ხელოვნების სამეცნიერო ყვლევის ძირითადი უერა საქართველოში. კონსერვატორია რეგულარულად მასპინძლობს როგორც ქვეყნის, ისე საერთაშორისო მასშტაბის მუსიკალურ ფორუმებს, კონკურსებს, სამეცნიერო სიმპოზიუმებსა და კონფერენციებს, მასტერკლასებს, კონცერტებს.

The Vano Sarajishvili Tbilisi State Conservatoire is the first high educational institution in Georgia. 1 May, 1917 is considered as the birthday of Tbilisi Conservatoire. For several years it was the only European-type High School of Music in the Caucasus. In 1924 it was conferred the status of State Conservatoire. In 1947 it was named after famous Georgian singer – Vano Sarajishvili. As an architectural building, it has been included in the list of monuments of Georgian cultural heritage. In 1995 State Conservatoire adopted the two-step European Educational System (since 2008 doctoral programs have been lunched). Since 2005 the Tbilisi State Conservatoire has become a member of the AEC (European Association of Conservatoires); the conservatoire has joined the Bologna Process with its transfer and credit system.

During its existence the Tbilisi State Conservatoire has raised a number of outstanding musicians, among them generations of Georgian composers. The level of Georgian performing art is particularly high. The success of the conservatoire alumni, performing in different countries of the world, testifies to its best traditions. Currently there are about 450 students at the Conservatoire. They are actively involved in the concert and scientific life of the conservatoire, regularly take part in national and international competitions and conferences. The list of the prizewinners (conservatoire students and alumni) of prestigious and challenging international competitions is fairly impressive.

Since the day of its foundation Tbilisi State Conservatoire has become one of the most major cultural and educational centers in Georgia. At different times the most prominent world-renowned musicians performed on the stages of the Grand and Recital Halls of the Conservatoire, viz: V. Horowitz, E. Petri, O. Ridi, S. Richter, D. Oistrakh, E. Gilels, M. Rostropovich and others.

At the same time the Conservatoire is the major centre of scientific research in music. The most remarkable cultural events take place within its walls, such as music forums, national and international competitions, international symposia and conferences, master classes, concerts.

თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის მცირე დარბაზი საზეიმოდ გაიხსნა 1904 წლის 4 ნოემბერს (არქიტექტორი – ა. შიმკევიჩი, მხატვარ-დეკორატორი – ნოვიკი). დარბაზის დღიდან კონსერვატორიის მცირე დარბაზი თბილისის საკონცერტო ცხოვრების მნიშვნელოვან ცენტრად იქცა. დარბაზი გათვლილია 200 ადგილზე, გამოირჩევა შესანიშნავი აკუსტიკით, გათვალისწინებულია როგორც კამერული, ასევე სოლო კონცერტებისათვის.

A festive opening of the Recital Hall took place on November 4, 1904 (the architect of the Hall was A. Shimkevich, with famous artist Novik as designer). Since the day of its foundation, the Recital Hall has become one of the most major concert venues in Tbilisi. The Hall has the capacity to seat 200 people. It has excellent acoustics. Recitals and chamber music concerts are usually held here.

ქონფერენციის საპატიო ორგანიზატორები

ქ-ნი ელიტა გაველე, ლატვიის რესპუბლიკის ელჩი
გიორგი დონაძე, საქართველოს ფოლკლორის სახელმწიფო ცენტრის აღმასრულებელი დირექტორი
ნანა გოთუა, ფონდის „ქართული გალობა“ გენერალური დირექტორი

ქონფერენციის საორგანიზაციო ორგანიზატორები

საორგანიზაციო კომიტეტის თანათავმჯდომარეები:

მიხეილ გიორგაძე, საქართველოს კულტურისა და ძეგლთა დაცვის მინისტრი
რეზო ჯიკნაძე, თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის რექტორი

საორგანიზაციო კომიტეტის თავმჯდომარის მოადგილე, სამეცნიერო პროგრამის ხელმძღვანელი:

მარიკა ნადარეიშვილი, თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის სამეცნიერო კვლევების დეპარტამენტის უფროსი

ქონფერენციის საერთაშორისო ურთიერთობების მენეჯერი:

ნანა შარიქაძე, თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის საერთაშორისო ურთიერთობების დეპარტამენტის უფროსი

საკონცერტო პროგრამის ხელმძღვანელი:

ნინო ჟვანია, თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის სამემსრულებლო ფაქულტეტის დეკანი

ფინანსური ადმინისტრატორი:

ნიკოლოზ ხორბალაძე, თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის ადმინისტრაციის უფროსი

პრეს-სამსახური:

ირაკლი ვესტაპიშვილი, თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის საზოგადოებასთან ურთიერთობის მენეჯერი

საკოორდინაციო ჯგუფი:

ქეთევან ბაქრაძე, მარინა ქავთარაძე, თამარ ჩხეიძე, რუსუდან თაბაგარი,
მარიამ მეფარიშვილი, თეონა უგულავა, მერი შეკილაძე, თეა ქენტელია

ტექნიკური უზრუნველყოფა: გიორგი დოროკაშვილი, გიორგი ხუციშვილი

CONFERENCE HONORARY COMMITTEE

Mrs. Elita Gavele, Ambassador of Latvia
Giorgi Donadze, Executive Director of State Folklore Centre of Georgia
Nana Gotua, General Director of Georgian Chanting Foundation

ORGANIZING COMMITTEE

Co-chair Persons of the Organizing Committee:

Mikheil Giorgadze, Minister of Culture and Monuments Protection of Georgia
Rezo Kiknadze, Rector of Tbilisi State Conservatoire

Deputy Chair-Person of the Organizing Committee, Head of the Scientific Program:

Marika Nadareishvili, Head of Research Department of TSC

International Relations Manager: Nana Sharikadze, Head of International Relations Department of TSC

Head of the Concert Program: Nino Jvania, Dean of Performing Faculty of TSC

Financial Administrator: Nikoloz Khorbaladze, Head of Administration of TSC

Press Service: Irakli Evstapishvili, PR Manager of TSC

**Work Group: Ketevan Bakradze, Marina Kavtaradze, Tamar Chkheidze, Rusudan Tabagari,
Mariam Meparishvili, Teona Ugulava, Meri Shekiladze, Tea Kuntella**

Technical Support: Giorgi Dorokashvili, Giorgi Khutsishvili

17 აპრილი, პარასკევი
APRIL, FRIDAY

მონაწილეების რეგისტრაცია / Registration of participants	08:45 - 09:25	IV სართული/Floor
კონფერენციის გახსნა / Opening of the conference	09:30 - 09:40	საკონფერენციო დარბაზი Conference Hall (აუდ/ aud. № 401)
პლენარული სესია 1 / Plenary session 1	09:40 - 11:00	
შესვენება / Coffee break	11:00 - 11:25	
პლენარული სესია 2 / Plenary session 2	11:30 - 12:50	
შესვენება / Break	12:50 - 13:45	
პლენარული სესია 3 / Plenary session 3	13:50 - 15:10	
შესვენება / Coffee break	15:10 - 15:35	
პლენარული სესია 4 / Plenary session 4	15:40 - 16:40	
ტური კონსერვატორიის შენობაში / Guided Tour of TSC	17:00	

18 აპრილი, შაბათი
APRIL, SATURDAY

პლენარული სესია 5 / Plenary session 5	09:30 - 11:10	საკონფერენციო დარბაზი Conference Hall (აუდ / aud. № 401)
შესვენება / Coffee break	11:10 - 11:35	
პლენარული სესია 6 / Plenary session 6	11:40 - 13:20	
შესვენება / Break	13:20 - 14:15	
პლენარული სესია 7 / Plenary session 7	14:20 - 15:20	
შესვენება / Coffee break	15:20 - 15:55	
მრგვალი მაგიდა / Round table	16:00 - 17:30	
დასჯენითი სესია / Closing up	17:30 - 18:00	
კონცერტი / Concert	20:00 - 21:00	მცირე დარბაზი Recital Hall

19 აპრილი, აპირა
APRIL, SUNDAY

კულტურული პროგრამა უცხოელი მეცნიერებისთვის Cultural Program for the Visiting Scholars	08:30	კონსერვატორიის შესასვლელი Main Entrance of the TSC
--	-------	---

<p>იანის კუდიწი (ასოც. პროფესორი, მუსიკოლოგიის დეპარტამენტის უფროსი, იაზუფს ვიტოლსის სახ. ლატვიის მუსიკის აკადემია, რიგა, ლატვია)</p> <p>Jānis Kudiņš (Assoc. Prof., Head of Musicological Department, the Jāzeps Vītols Latvian Academy of Music, Riga, Latvia)</p>	<p>„სტილისტურად კონსერვატიულ პოსტ-მოდერნიზმსა და ნეოავანგარდს შორის: სიტუაცია XXI საუკუნის დასაწყისის ლიტვერ აკადემიურ მუსიკალურ სფეროში“</p> <p>“Between Stylistically Conservative Post-Modernism and Neo-Avantgarde Twinkle: Situation in Latvian Academic Music Sphere at the Beginning of the 21st century”</p>	<p>13:00</p>	<p>აუდ/ aud. № 401</p>
<p>დოქტ. ემანუილ ვლიტაკისი (ბერლინის ხელოვნების უნივერსიტეტი; ჰანს აისლერის სახ. მუსიკის უმაღლესი სკოლა, ბერლინი, გერმანია / საბერძნეთი)</p> <p>Dr. Emmanouil Vltakis (Universität der Künste Berlin; Hochschule für Musik Hanns Eisler, Berlin, Germany / Greece)</p>	<p>ვორკშოპი, კომპოზიცია</p> <p>Workshop, composition</p>	<p>15:00</p>	<p>მუსიკის ტექნოლოგიის სტუდია № 224</p> <p>MTS (Music Technology Studio) № 224</p>

<p>გრაჟინა დაუნორავიჩიენე (მუსიკოლოგიური დეპარტამენტის პროფესორი, ლიტვის მუსიკისა და თეატრის აკადემია, ვილნიუსი, ლიტვა)</p> <p>Gražina Daunoravičienė (Professor of the Musicological Department, Lithuanian Academy of Music and Theatre, Vilnius, Lithuania)</p>	<p>„მიკალოუს კონსტანტინას ჩურლიონისის მოდერნისტული ექსპერიმენტები (1875 - 1911)“</p> <p>“The modernist experiments by Mikalojus Konstantinas Čiurlionis (1875-1911)”</p>	<p>12:00</p>	<p>აუდ/ aud. № 401</p>
--	--	--------------	----------------------------

გერმანია / საბერძნეთი

ემანუილ ვლიტაკისი

დიდი ბრიტანეთი

დევიდ ვებერი

თურქეთი

აბდულა აჯატი

მერვე ეკენ ჯუჩუჯასლი

თუნჯერ ონდერი

ირანი

ქიანა შაფიი

იანდა

ემილი აბრამს ანსარი

ლატვია

იანის კუდინში

ლიტვა

გრაჟინა დაუნორავიჩიენე

პოლონეთი

კატაჟინა შიმანსკა-სტუკა

საქართველო

ქეთევან ბოლაშვილი

ნათია დეკანოსიძე

მაია (მაია) ვირსალაძე

ნატალია ზუმბაძე

ტალი ქაქულაია

ნინო ჯალანდაძე-მახარაძე

ნანა ლორია

ქეთევან მათიაშვილი

ლელია მარუაშვილი

მარიკა ნადარეიშვილი

თეონა რუხაძე

მაია ტაბლიაშვილი

ნინო ფირცხალავა

მარინა ქავთარაძე

ნინო ტამბაშიძე

ნანა შარიქაძე

თამარ ჩხეიძე

რუსუდან წურწუმია

ქეთევან ჭიტაძე

CANADA

Emily Abrams Ansari

GEORGIA

Ketevan Bolashvili

Ketevan Chitadze

Tamar Chkheidze

Natia Dekanosidze

Nino Ghambashidze

Lali Kakulia

Nino Kalandadze-Makharadze

Marina Kavtaradze

Nana Loria

Leila Maruashvili

Ketevan Matiashevili

Marika Nadareishvili

Nino Pirskhalava

Teona Rukhadze

Nana Sharikadze

Maia Tabliashvili

Rusudan Tsurtsumia

Maka (Maia) Virsaladze

Natalia Zumbadze

GERMANY / GREECE

Emmanouil Vlitakis

GREAT BRITAIN

David Weber

IRAN

Kiana Shafiei

LATVIA

Jānis Kudiņš

LITHUANIA

Gražina Daunoravičienė

POLAND

Katarzyna Szymańska-Stulka

TURKEY

Abdullah Akat

Merve Eken Küçükaksoy

Tuncer Önder

She is an Assistant Professor of Music History at the University of Western Ontario in Canada. Her research considers national identity, politics, and music in the United States, particularly during the Cold War. She has published articles on this topic in a number of venues, including the *Journal of the Society for American Music and Diplomatic History*. She is currently at work on a book titled *Nationalism in a New Key: Americanist Composers and the Cold War*, which assesses the impact of the Cold War on American musical nationalism and its leading protagonists, including Aaron Copland, Leonard Bernstein, and others. She is also interested in the politics of race and a recent article for the journal *American Music* about the African American composer Ulysses Kay's 1976 slavery opera *Jubilee* won the ASCAP Deems Taylor/Virgil Thomson Prize.

The Virtue of American Power and the Power of American Virtue: Exceptionalist Tropes in Early Cold War American Musical Nationalism

According to Elie Siegmeister and numerous other composers and musicologists, the Cold War effectively “killed off the First School” of American nationalist composers. Proponents of the style suffered, the narrative goes, because tonal, nationalist music was deemed dangerously open to totalitarian appropriation, helping increase the prestige of atonal and serial approaches. Yet in fact it was possible for American musical nationalists not only to continue to compose in this style during the 1950s, but also to enjoy success in so doing. In this paper I argue that the compositional careers of Howard Hanson and William Schuman thrived during the early Cold War in part because their music’s nationalism matched the new ideological climate. Schuman and Hanson’s music evokes one of the central tenets of 1950s consensus culture: the idea of American exceptionalism. For many Americans, World War II had conclusively proven that US power was inherently virtuous, making it government’s duty to assert this power to serve the global good. I examine rhetoric surrounding Schuman’s output and individual works themselves, including his government-commissioned *Credendum* (1955), to show he promoted the virtue of American power by combining familiar tropes of American musical nationalism with an aggressive, hyper-masculine sound. Hanson’s music also employs conventional nationalist markers (e.g. his Cold War testament *Song of Democracy*, 1957), while its idealism evokes the same exceptionalist philosophy in reverse: the power of American virtue. As his writings reveal, Hanson believed American concert music was uniquely suited for advancing American religious and cultural values internationally.

ემილი აბრამს ანსარი
Emily Abrams Ansari

კანადა
Canada

PARTICIPANTS
მონაწილეები

დასავლეთ ონტარიოს უნივერსიტეტის (კანადა) მუსიკის ისტორიის მიმართულების ასისტენტ პროფესორი. მისი კვლევის სფეროა ეროვნული იდენტობა, პოლიტიკა და ამერიკული მუსიკა ცივი ომის პერიოდში. ამ თემაზე გამოქვეყნებული აქვს სტატიები სხვადასხვა ჟურნალებში, მათ შორისაა: *Journal of the Society for American Music and Diplomatic History*. ამჟამად მუშაობს წიგნზე: „ნაციონალიზმი ახალი რაჯუნსით: ამერიკელი კომპოზიტორები და ცივი ომი“, სადაც განხილულია ცივი ომის გავლენა ამერიკულ მუსიკალურ ნაციონალიზმზე და მის წამყვან პროტაგონისტებზე, მათ შორის: აარონ კოპლენდზე, ლეონარდ ბერნსტაინზე და სხვ. მისი ინტერესების სფერო ასევე მოიცავს რასისტულ პოლიტიკას. ჟურნალში *American Music* გამოქვეყნებული მისი ბოლო სტატია, რომელიც მიეძღვნა აფრო-ამერიკელი კომპოზიტორის ულისე ქეს მიერ 1976 წელს მონობის თემაზე შექმნილ ოპერას — *Jubilee*, დაჯილდოვდა კეილორ/ვირჯილ თომსონის პრიზით.

ამერიკული ძალაუფლების ღირსება და ამერიკული ღირსების ძალაუფლება: ადრეული ცივი ომის პერიოდის ამერიკული მუსიკალური ნაციონალიზმის განსაკუთრებული გროუპები

ელი სიგმეისტერის და მრავალი სხვა კომპოზიტორისა თუ მუსიკოლოგის თანახმად, ცივი ომმა ერთთავად ჩაყლა ამერიკელი კომპოზიტორების პირველი ეროვნული სკოლა. ითვლებოდა, რომ ნაციონალური მუსიკა იყო საშიშად გახსნილი ტოტალიტარული მითვისებისკენ, რამაც ხელი შეუწყო ატონალური და სერიული მუსიკალური აზროვნების ავტორიტეტის ამაღლებას. და მაინც, ამერიკული მუსიკალური ნაციონალიზმის წარმომადგენლებმა შეძლეს 1950 წლებშიც გაეგრძელებინათ მოღვაწეობა ამ სტილში და დიდ წარმატებებსაც მიაღწიეს. მოხსენებაში ავტორი ამტკიცებს, რომ ჰოვარდ ჰენსონისა და უილიამ შუმანის საკომპოზიტორო კარიერა განსაკუთრებით წარმატებული იყო ცივი ომის საწყის ეტაპზე, ნაწილობრივ იმიტომ, რომ მათი მუსიკის ეროვნულობა ახალ იდეოლოგიურ კლიმატს შეესაბამებოდა. შუმანისა და ჰენსონის შემოქმედება თანხვედრაში იყო 1950 წლების მუსიკალურ კულტურაში არსებულ საყოველთაო პრინციპთან, რაც ამერიკული განსაკუთრებულობის იდეაში გამოიხატება. მრავალი ამერიკელისთვის, მეორე მსოფლიო ომში შეერთებული შტატების სახელმწიფო ძალაუფლებას მშვიდობისმოყვარე კეთილშემოყვების ღირსეული მისია ჰქონდა, რაც ხელისუფლებას მოუწოდებდა ძალაუფლების გამყარებისაკენ გლობალური კეთილდღეობის მისაღწევად. ავტორი იკვლევს იმ სინამდვილის რიტორიკულ ფონს, რომელშიც ყალიბდებოდა შუმანის შემოქმედება. მისი ნაწარმოებების მაგალითზე ასყენის, თუ როგორ განავითარა მან ამერიკული ძალაუფლების ღირსება ამერიკული მუსიკალური ნაციონალიზმის გროუპების მერწყმით აგრესიულ ჰიპერ-მამაკაცურ ჟურნალობასთან. ჰანსონის მუსიკაში ასევე იკვეთება ტრადიციული ნაციონალური აქცენტები (მაგალითად, ცივი ომის თავისებური მტკიცებულება მისი „*Song of Democracy*“, 1957). თუმცა, მის იდეალიზმში განსაკუთრებულობის ფილოსოფიაა შეზღუდული სახითაა წარმოდგენილი: ძალაუფლება ამერიკული ღირსებისა. როგორც მისი ნაწარმოებიდან ვლინდება, ჰანსონს მტკიცედ სწამდა, რომ ამერიკული რელიგიური და კულტურული ფასეულობები საყოველთაო წარმატებას მოიპოვებდა, რაშიც უნიკალურ როლს ამერიკული საკონცერტო მუსიკა თამაშობდა.

აბდულა აკათი
Abdullah Akat

თურქეთი
Turkey

ასოცირებული პროფესორი, ეთნომუსიკოლოგი. დოქტორის ხარისხი მიიღო სტამბოლის ტექნიკური უნივერსიტეტის სოციალურ მეცნიერებათა ინსტიტუტში (2010). თურქეთის საკონსულტო სამეცნიერო და ტექნოლოგიური კვლევის ცენტრის (TUBITAK) მხარდაჭერით, ბერლინის ფონოგრაფიკულ მუშაობდა, როგორც დოქტორანტი (2013). მისი საველე ექსპედიციები, პუბლიკაციები, კვლევითი პროექტები და პრეზენტაციები ეხება თურქეთის შავიზღვისპირეთის, კავკასიის მუსიკალურ კულტურასა და ყირიმელი თათრების მუსიკის პრობლემებს. არის ჯარადენიზის მუსიკის არქივის პროექტის დირექტორი და 2011 წლიდან დღემდე ჯარადენიზის ტექნიკური უნივერსიტეტის (ტრაბზონი, თურქეთი) სახელმწიფო კონსერვატორიაში მუსიკოლოგიის დეპარტამენტის ხელმძღვანელი.

თურქეთის შავიზღვისპირეთის მუსიკა გერმანიიდან

შავიზღვისპირეთიდან არაერთი ადამიანია ემიგრირებული გერმანიაში. მოხსენებაში ნაჩვენებია, როგორ, სად და რა პირობებში უწევთ მათ ყოფა-ცხოვრება და ეროვნული მუსიკალური ტრადიციების შენარჩუნება. მოხსენების მთავარი მიზანია, აჩვენოს, თუ რა გავლენას ახდენს მულტიკულტურული ურთიერთობები მუსიკალურ პროცესებზე და როგორია თავად გერმანიაში მცხოვრებ შავიზღვისპირეთელ ემიგრანტთა როლი ამ პროცესში. კვლევა ეყრდნობა გერმანულ და თურქულ არქივებში არსებულ აუდიო და ვიდეო მასალასა და საველე ექსპედიციების მონაცემებს. კვლევის მეთოდი გულისხმობს აღნიშნული მონაცემების შეფასებას, განხილვასა და ავტორის მიერ ადრე ჩატარებული კვლევების ანალიზს.

Associate Professor, ethnomusicologist, completed his PhD in Musicology and Music Theory at the Istanbul Technical University Social Sciences Institute in 2010. He worked as a Post-Doc Researcher in Berlin Phonogramm-Archiv in 2013, with the support of the Scientific and Technological Research Council of Turkey (TUBITAK). Fieldworks, publications, research projects and presentations are related to the Turkey-Black Sea, Caucasian music culture and Crimean Tatars music. He has been working as the Director of the Karadeniz Music Archive (KARMA) project and the Chair of Musicology Department at the Karadeniz Technical University State Conservatory in Trabzon, Turkey since 2011.

Turkish Black Sea Music from Germany

There are many people from Black Sea among the ones migrated from Turkey to Germany. In this paper, how, where and by which conditions the Black sea people live their cultures will come up and daily practices, which they show within their effort for keeping it alive will be examined. The aim of this paper is to present the effects of cross-cultural interaction and transfer over the musical culture of immigrants from Black sea in Germany.

Literature scanning is performed in German and Turkish sound archives related to the subject, audio recordings related to the field researches of past are found. The method of the study consists of the evaluation of these data obtained by literature review and analyzing of my latest fieldworks in Germany and the interpretation of my observations.

Musicologist, PhD in Art studies, Associated Professor of the Department of Composition and Musicology at V.Sarajishvili Tbilisi State Conservatoire (TSC). Graduated from TSC (1987). In 1991 she completed post-graduate course at the State Institute for Art Studies (Moscow, Russia) and defended the PhD at the same Institute in 1994. She is the author of many scientific articles and books including "History of the 20th Century Music. Lectures" (2011) and "Analysis of the 20th Century Music" (together with Ketevan Chitadze). Ketevan Bolashvili actively participates in conferences in Georgia and elsewhere. She is the co-author of Radio Program cycle "20th Century – Music and Musician" on Georgian Public Radio. She is director of the annual Festival "Tbilisi. Contemporary Music Evenings".

The Impact of Traditions of Western and Eastern Cultures on Form-building Processes in the Creations of Avant-garde Composers

The paper aims to attract listener/reader's attention to the interpenetration of separate features of typologically different systems of thinking, their synthesis. The paper is dedicated to one aspect of interaction of cultures and interpenetration – the influence of Eastern cultures on the structural thinking of European and American composers of the second half of the 20th century. It is stated that the interest to Eastern culture was imagined differently in different epochs but unlike 18th and 19th centuries in the 20th century the interrelation of the traditions of Western and Eastern cultures is not external and superficial, meaning the application of theme, instruments, intonations, but makes profound impact on form-building processes, mindset system.

Highlighted in the paper are the following issues:

- different approach to the organization of musical time – continual and discrete types of time;
- penetration of improvisation typical to oral tradition in written Western tradition;
- universality of general logical regularities and difference of specific manifestations;
- new understanding of the balance between "action" and "meditation" and priority of meditation in Western music.

The afore-mentioned issues are regarded on the example of the works by Stockhausen, Cage, Riley, Reich, Glass.

ქეთევან ბოლაშვილი
Ketevan Bolashvili

საქართველო
Georgia

PARTICIPANTS
მ მ გ ა რ ი ტ ე რ ე ბ ა

მუსიკოლოგი, ხელოვნებათმცოდნეობის დოქტორი, თბილისის ვ. სარაჯიშვილის სახ. სახელმწიფო კონსერვატორიის კომპოზიციისა და მუსიკისმცოდნეობის ფაკულტეტის ასოცირებული პროფესორი. დაამთავრა თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორია (1987) და მოსკოვის ხელოვნებათმცოდნეობის ინსტიტუტის ასპირანტურა (1991). იქვე დაიცვა დისერტაცია (1994). ავტორია წიგნების: „XX საუკუნის მუსიკის ისტორია. ლექციები“ (2011) და „XX საუკუნის მუსიკალური ნაწარმოებების ანალიზი“ (თანაავტორი ქეთევან ჭიტაძე). გამოქვეყნებული აქვს მთელი რიგი სტატიებისა. სისტემატურად მონაწილეობს სამეცნიერო კონფერენციებში საქართველოსა და მის ფარგლებს გარეთ. თანაავტორია რადიოგადცემების ციკლის – „XX საუკუნე – მუსიკა და მუსიკოსები“ (საქართველოს საზოგადოებრივი მაუწყებლის რადიოს პროექტი). არის ღირეპტორი ყოველწლიური ფესტივალის – „თბილისი. თანამედროვე მუსიკის საღამოები“.

დასავლურ და აღმოსავლურ კულტურათა ტრადიციების ზემოქმედება ფორმამქმნალობის პროცესებზე ავანგარდისტი კომპოზიტორების შემოქმედებაში

მოსწენების მიზანია ყურადღების მიქცევა ტიპოლოგიურად განსხვავებული საზოგადოებრივი სისტემების ცალკეულ თვისებათა ურთიერთშეღწევაზე, მათ სინთეზზე. ის ეძღვნება კულტურათა ურთიერთგავლენისა და ურთიერთშეღწევის პროცესის ერთ ასპექტს – აღმოსავლური კულტურების გავლენას XX საუკუნის მეორე ნახევრის ევროპელი და ამერიკელი კომპოზიტორების სტრუქტურულ აზროვნებაზე. აღნიშნულია, რომ აღმოსავლური კულტურების მიმართ ინტერესი სხვადასხვა ეპოქაში სხვადასხვაგვარად იყო წარმოდგენილი, მაგრამ XVIII-XIX საუკუნეებისგან განსხვავებით, XX საუკუნეში დასავლეთისა და აღმოსავლეთის კულტურების ტრადიციათა ურთიერთობა არაა გარეგნული და ზედაპირულია (რაც გულისხმობს თემატიკის, საკრავების, ინტონაციების გამოყენებას), არამედ სიღრმისეულია და გავლენას ახდენს ფორმამქმნალობის პროცესებზე, საზოგადოებრივი სისტემაზე. მოსწენებაში ყურადღება გამახვილებულია შემდეგ საკითხებზე:

- მუსიკალური დროის ორგანიზებისადმი განსხვავებული მიდგომა – დროის კონტინუალური და დისკრეტული ტიპები;
- დამწერლობით დასავლურ ტრადიციაში ზეპირი ტრადიციისთვის ტიპური იმპროვიზაციულობის შეღწევა;
- ზოგადლოგიკური კანონზომიერებების უნივერსალობა და კონკრეტული გამოვლინებების სხვადასხვაობა;
- „მოქმედებას“ და „მედიტაციას“ შორის ბალანსის ახლებური გააზრება და დასავლურ მუსიკაში მედიტაციურობის პრიორიტეტი.

აღნიშნული საკითხები განხილულია შტოკაუზენის, კეიჯის, რაილის, რაიხის, გლასის ნაწარმოებების მაგალითზე.

გრაჟინა დაუნორავიჩიენე
Gražina Daunoravičienė

ლიტვა
Lithuania

ხელოვნებათმცოდნეობის დოქტორი, ლიტვის მუსიკისა და თეატრის აკადემიის მუსიკის თეორიის დეპარტამენტის პროფესორი. დაამთავრა ლიტვის მუსიკის აკადემია, დოქტორის ხარისხი მიიღო მოსკოვის სახელმწიფო კონსერვატორიაში (ხელმძღვ. პროფ. ი. ხოლოპოვი). 1996 წ. მოიპოვა საქონიის ულტერისა და განათლების სამინისტროს სტიპენდია და განაგრძო კვლევა გერმანიაში. 2002 წ. მიიწვიეს ოქსფორდის უნივერსიტეტის ლია საზოგადოების ინსტიტუტში ოქსფორდის კოლეჯის მანპინძლობით. 2007 წ. მოიპოვა DAAD-ის გრანტი ლაიფციგის უნივერსიტეტში კვლევისთვის, კითხულობს მოხსენებებს და აქვეყნებს სამეცნიერო სტატიებს ლიტვაში, ლატვიაში, პოლონეთში, გერმანიაში, რუსეთში, დიდ ბრიტანეთში, ბელგიაში, შვეიცარიაში, სლოვენიაში, თეოსოფიაში, ჩინეთში, იტალიაში, ფინეთში, აშშ-ში. არის რედაქტორი მონოგრაფიებისა: „ველიქის ბაირონის: ყველაფერი არის მუსიკა“ (2002); „ალგირდას იონას აზბრაზას: მუსიკალური ტრადიციები და თანამედროვეობა“ (2007). დამფუძნებელი, შემდგენელი და მთ. რედაქტორია სამეცნიერო შრომათა კრებულების სერიის „ლიტვეური მუსიკოლოგია“. ამჟამად მუშაობს (რედაქტორი, შემდგენელი და ავტორი) სოლიდურ სასწავლო გზამკვლევაზე „მუსიკის ენა“ (ხუთგამეული, პირველი ორი გამოცემა 2003, 2006). 2008-2013 წ.წ. იგი იყო ლიტვის სამეცნიერო საბჭოს წევრი, ჰუმანიტარული და სოციალური მეცნიერების კომიტეტის წარმომადგენელი.

თვითიდენტობის იდეა ბოლო ათწლეულების ლიტვეურ მუსიკაში:
თვითგზობიდან თვითუნივერსალიზაციისაკენ

კვლევა ეხება ხელოვნებათმცოდნეობის პრაქტიკას და ითვალისწინებს შემდეგს: კონკრეტული მუსიკალური კულტურის ორიგინალურობა ეფუძნება საკუთარ მენტალურ კატეგორიებს და არა სხვა მუსიკალური კულტურების კანონზომიერებების ექსტრაპოლაციას. კონცეფცია ერისა, როგორც „წარმოსახვითი, ანონიმური საზოგადოებისა“ (ბ. ანდერსონი), გულისხმობს თავისი გეოგრაფიული ბუნებით მუხუდულ ერთობას, რომელიც აღიქმება, როგორც ადამიანის ძალისხმევითა ფსიქიკა. ფილოგენეტიკური ანალიზი აქცენტს აკეთებს ინტელექტუალური ადამიანის ფსიქიკის (არა ინტუიცი-რეფლექსი, ინსტინქტი) ზრდასა და გაფართოებაზე. ეს გამოიხატება თვითიდენტიფიკაციაში, რომელიც თავის მხრივ, პერსონალური კოდის ფორმირებას ახდენს სოციუმის ცნობიერების დონეზე. მუსიკალური აზროვნება ინტერპრეტირებულია, როგორც ფილოგენეტიკური ფენომენი და ენობრივი სტრუქტურა. იგი გვხმარება იდენტობის კონცეფციის სწორად გაგებაში. მუსიკაში ეროვნული იდენტობის იდეის ფილოგენეტიკური კვლევისთვის, როგორც მოღველი გამოიყენება ე. ბრენიგენის მიერ შემოტანილი (1992) მკაცრად ორგანიზებული რვა იერარქიული დონე. ძირითადი კავშირი შინაგან იდენტიფიკაციასა და ისტორიულ ავტორ/აუდიტორიას შორის კომპლექსურ როლს თამაშობს ლიტვეური მუსიკის თვითიდენტობის იდეის დეტალურ გაზრებაში ბოლო ათწლეულების მანძილზე. ლიტვეური მუსიკალური ფილოგენეტიკური იდენტობა გაანალიზებულია სამი ასპექტის საფუძველზე, რომელიც მისი ეთნიკური კონცეფციისთვისაა დამახასიათებელი. პირველი – მიუთითებს ეროვნული იდენტობის იდეასა და ენის ეთნიკურ ფუნქციას შორის კავშირზე, რომელიც ქმნის ინდივიდუალურ მუსიკალურ ტექსტიკონსა და მუსიკალურ ენას; მეორე – წარმოდგენილია თანამედროვე ფორმების სახით, რომლებსაც ქმნის არქაული ლიტვეური ფოლკლორის ჯახთან, ტექნომუსიკასთან, როკ-რიტმებთან და ელექტრონულ მუსიკასთან შესაბამისა; მესამე – ეკავშირდება ნაციონალური კულტურული ფასეულობების ხელახალ გაზრებას. ნაციონალურმა ბგერითმა ლანდშაფტმა მიიღო მრავალფეროვანი ფილოგენეტიკური „თვით-იდენტობის“ სახე, რომელიც ხასიათდება ცალკეული კომპოზიტორების ინდივიდუალური იდენტიფიკაციითა და კულტურათა მოქნილი ჰიბრიდულობით.

Doctor habil. of musicology, professor of the Department of Music Theory at Lithuanian Academy of Music and Theatre. Graduated cum laude from Lithuanian Academy of Music, and held a scholarship to study and do doctoral research at Moscow Tchaikovsky conservatory, the Department of Music Theory (with Prof. J.N. Kholopov). In 1996 she was awarded a scholarship from the ministry of Culture and Education of Saxon lands to do research in Germany. In 2002 she has been invited from the Open Society Institute (OSF-L) to Oxford University under the Oxford Colleges Hospitality scheme. In 2007 she got the DAAD grant for research in Leipzig University. She edited a monograph “Feliksas Bajoras: Everything is Music” (2002) and “Algirdas Jonas Ambrasas: Musical Traditions and the Present” (2007). She is also a founder, compiler and editor-in-chief of the collection of scientific articles “Lithuanian Musicology” (15 volumes have already been published), which is published up to the highest standards of scientific magazines. Now she is preparing a solid study guide “The Language of Music” consisting of 5 books, the first two of which have been published in 2003 and 2006. In 2008 – 2013 she was a member of the Research Council of Lithuania, the representative of the Committee of Humanities and Social Sciences.

Understanding of “Self-identity” Idea in Lithuanian Music around the Last Decades: from Self-exotisation to Self-universalization

The study is concerned with the practice of art criticism: to base the originality of a definite musical culture on the categories of its own mentality, not extrapolating the set patterns in other musical cultures. In the conception of a nation as an “imagined community”, “community of anonymity” (B. Anderson), a nation limited by its nature it is understood as a product of the psyche of man’s efforts. The phylogenetic aspect underlines the rise and expansion of man’s learned (acquired) psyche (not instinctive - reflex, instinct). It expresses itself in self-identification that forms the personal codes of the ego level as much as the consciousness of socium’s identity. The musical thought intended to be interpreted as a phylogenetical phenomenon and language-like structure helps us to understand how the concept of identity can be perceived at all. E. Brainigan’s eight hierarchically organised levels of film narration (1992) are used as a pattern to phylogenetical approach to national identity idea in music. The basic relations between internal focalization/identification and historical author/audience will play a complex role in constructing a more nuanced understanding of identity idea of Lithuanian music around the last decades. The Lithuanian musical phylogenetic identity is analysed drawing on three sands characteristic of its ethnic conception. The first sand is the connection of the national identity idea and the ethnic function of language, as the individual musical vocabulary and the musical language. The second sand is represented by the modern recomposed forms of the archaic Lithuanian folklore through the mixing with jazz, techno-music, rock beats, electronic and other music. The third sand of the national identity of Lithuanian music is linked with the rethinking of national cultural values. A soundscape of national identity presentations has acquired a highly complex and varied phylogenetic “self-identity” image. A pluralist picture of music characterized by individual identifications of composers as well as by the opening mobility of cross-cultural fusions.

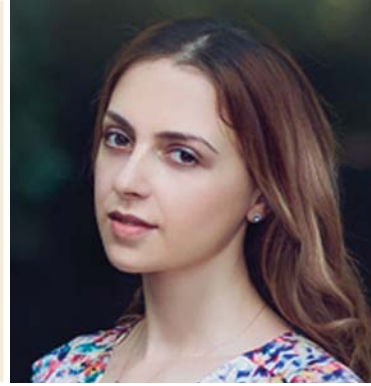
Musicologist, PhD in Art studies, Assistant-Professor at the Music Theory Department of V.Sarajishvili Tbilisi State Conservatoire (TSC) and lecturer at Ilia State University. Completed Bachelor studies in musicology at TSC (music theory and folklore, 2003), and in music theory at N.A. Rimsky-Korsakov St. Petersburg State Conservatory (2005) and post-graduate course at the same Conservatory (2009). In 2009-2011 she passed scientific probation at the Theory Department of St. Petersburg Conservatory, where in 2011 defended the dissertation: "Giya Kancheli's *Music for the Living*: On the problems of Opera Genre and Dramaturgy". Is the holder of several scholarships (I. Bardanashvili's, J. Kakhidze – G. Kancheli's, Georgian President's, of the Georgian Ministry of Culture) and grants. She is the author of a number of scientific articles; has participated in national and international conferences in Georgia, Armenia and Russia.

Georgian Opera of the 1980s in the Context of World Opera Innovation Tendencies

20th century was marked with the search for the ways to overcome the crisis in Opera genre emerged at the turn of the 19th-20th centuries. In one case opera was renewed via basing on the tradition, in the other – via comprehended and avowed cast away of the tradition. In the first half of the 20th century the innovation wave encompassed West-European and Russian composers' creative work. The borders of the genre expanded and opera already was in contact with other genres. The afore-mentioned tendencies characteristic of the 20th century opera appeared in Georgian opera in the 1980s. The appearance of the first truly innovatory operas is related to Bidzina Kvernadze and Gia Kancheli. Two operas Kvernadze's "And it was in the eighth year" (1983) and Gia Kancheli's "Music for the living" (1984) abolished stable frames and indicated new ways for the development of opera genre. The storyline of Kvernadze's opera is shown as both epic and dramatic. In the opera simultaneously coexist theatrical poetics of "representational theatre" with its romantic and realistic theatre features and the poetics of the "presentational theatre". In libretto the story is shown from two different viewpoints; this determines dramaturgical and compositional originality of the opera. Two different points of view – of literary origin' and the author's of the opera (composer and librettist) are contrasted. Dramaturgical specificity of "Music for the Living" is connected with the theatrical aesthetics of the 20th century opera, such as: psychological poetics of the "representation theatre" and rejection of the plot twists and turns, schematic type of the fibula, tendency to depersonification, renewal of the Medieval miracle-play tradition, application of the method "theatre in the theatre" and others.

**ნათია დეკანოსიძე
Natia Dekanosidze**

საქართველო
Georgia

PARTICIPANTS
2016-2017

მუსიკოლოგი, ხელოვნებათმცოდნეობის დოქტორი, თბილისის ვ. სარაჯიშვილის სახ. სახელმწიფო კონსერვატორიის მუსიკის თეორიის მიმართულების ასისტენტ-პროფესორი და ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის მუსიკის ცენტრის პედაგოგი. დაამთავრა თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის ბაკალავრიატი (მუსიკის თეორიისა და ფოლკლორის სპეციალობით, 2003), სანქტ-პეტერბურგის ნ. ა. რიმსკი-კორსაკოვის სახ. სახელმწიფო კონსერვატორია (მუსიკის თეორიის მიმართულებით, 2005) და ამავე კონსერვატორიის ასპირანტურა (2009). გაიარა სამეცნიერო სტაჟირება სანქტ-პეტერბურგის კონსერვატორიის მუსიკის თეორიის კათედრაზე (2009-2011). იმავე კონსერვატორიაში დაიცვა დისერტაცია თემაზე: „გია ყანჭელის და არს მუსიკა: ოპერის ჟანრისა და დრამატურგიის პრობლემები“ (2011). არის რამდენიმე სახელობითი სტიპენდიისა და გრანტის მფლობელი (ი. ბარდანაშვილისა და ჯ. ყახიძე – გ. ყანჭელის სახელობის, საქართველოს პრეზიდენტის სტიპენდია, კულტურის სამინისტროს გრანტი). გამოქვეყნებული აქვს არაერთი სამეცნიერო სტატია. მონაწილეობა აქვს მიღებული ეროვნულ და საერთაშორისო კონფერენციებში საქართველოში, რუსეთსა და სომხეთში.

80-იანი წლების ქართული ოპერა XX საუკუნის მსოფლიო ოპერის ინოვაციურ ტენდენციათა კონტექსტში

XX საუკუნე აღინიშნა XIX-XX საუკუნეების მიჯნაზე წარმოშობილი საოპერო ჟანრის კრიზისის დასაძლველი გზების ძიებით. ერთი მხრივ, ოპერის განახლება ხდებოდა ტრადიციულ დაყრდნობით, მეორე მხრივ, – ტრადიციის გააზრებული და დეკლარირებული უკუგდებით. განახლების ტალღამ XX საუკუნის პირველ ნახევარში მოიცვა დასავლეთევროპული და რუსი კომპოზიტორების შემოქმედება. გაფართოვდა ჟანრის საზღვრები და ოპერა უკვე შედიოდა კონტაქტში სხვადასხვა ჟანრთან. ზემოაღნიშნულმა ტენდენციებმა ქართულ ოპერაში მოგვიანებით, XX საუკუნის 80-იანი წლებიდან იჩინა თავი. ორი კომპოზიტორის – ბიძინა ჯვერნაძისა და გია ყანჭელის სახელს უკავშირდება პირველი ჭეშმარიტად ნოვატორული ოპერების გამოჩენა. ორმა ოპერამ – ბ. ჯვერნაძის „იყო მერვესა წელსა“ (1983) და გ. ყანჭელის „და არს მუსიკა“ (1984) – დაარღვია ჟანრის სტაბილური ჩარჩოები და საოპერო ჟანრის განვითარების ახალი გზები დასახა. ბ. ჯვერნაძის ოპერაში ერთი და იგივე ისტორია წარმოდგენილია ორმაგ რაჯურსში – ეპიკურსა და დრამატულში. ოპერაში „განცდის თეატრის“ ჟანონებზე აგებული რომანტიკული და რეალისტური თეატრის პარალელურად, თანაარსებობს „წარმოდგენის თეატრის“ პოეტიკაც. ლიბრეტოში ერთი და იგივე ისტორია წარმოდგენილია ორი განსხვავებული კუთხით, რაც განაპირობებს ოპერის დრამატურგიულ და კომპოზიციურ ორიგინალურობას. ლიტერატურულ პირველწყაროს უპირისპირდება კომპოზიტორის და ლიბრეტისტის „შემხვედრი“ ჩანაფიქრი. ყანჭელის ოპერის დრამატურგიის თავისებურებებს განაპირობებს XX საუკუნის საოპერო ესთეტიკისათვის დამახასიათებელი თავისებურებანი: „განცდის თეატრის“ ფსიქოლოგიურ პოეტიკასა და რომანტიკულ დრამის სიუჟეტურ პერიპეტებზე უარის თქმა, ფაბულის სქემატიზაცია, დეპერსონიფიკაციის ტენდენცია, შუა საუკუნეების მორალიტეტს ტრადიციების აღორძინება, „თეატრის თეატრში“ ხერხის გამოყენება და სხვ.

მერვე ეკენ კუჩუკაკსოი
Merve Eken Küçükaksoy

თურქეთი
Turkey

She was born in Istanbul in 1979. She started the music education in the Instrument Department of ITU Turkish Music State Conservatory when she was 11. She graduated from Musicology Department at 2001. She had master degree in ITU Center for Advanced Music Studies Ethnomusicology department with the thesis under the name of "Musical and Social Change as Reflected to *Fasi*/ Performance in Istanbul" and PhD degree in ITU Institute of Social Science, Musicology and Music Theory PhD Program with the thesis titled as Expression of Cultural Identity Through Music: Cultural Performances in Kemaliye (Eğir). She has worked in Istanbul Technical University Musicology Department as research Assistant for 5 years. She is assistant professor in Karadeniz Technical University State Conservatory Musicology Department.

დაიბადა სტამბოლში 1979 წელს. მუსიკის შესწავლა დაიწყო 11 წლის ასაკში სტამბოლის ტექნიკური უნივერსიტეტის სახელმწიფო კონსერვატორიის სამემსრულებლო დეპარტამენტში. იქვე დაამთავრა მუსიკოლოგიის დეპარტამენტი (2001), მაგისტრის ხარისხი მიიღო სტამბოლის ტექნიკური უნივერსიტეტის ეთნომუსიკოლოგიის დეპარტამენტში (საკვალიფიკაციო ნაშრომი: „მუსიკალური და სოციალური ცვლილებების ასახვა *ფასილის* შესრულებაზე სტამბოლში“). სადოქტორო პროგრამა დაამთავრა ამავე უმაღლესი სასწავლებლის სოციალური მეცნიერების, მუსიკოლოგიისა და მუსიკის თეორიის ინსტიტუტში (საკვალიფიკაციო ნაშრომი: „კულტურული იდენტობის გამოსახვა მუსიკის საშუალებით: კულტურული შემსრულებლობა ქემალიეში“). ხუთი წელი მუშაობდა მკვლევარ ასისტენტად სტამბოლის ტექნიკური უნივერსიტეტში მუსიკოლოგიის დეპარტამენტში. ამჟამად არის ჯარადენიზის ტექნიკური უნივერსიტეტის (ტრაბზონი, თურქეთი) სახელმწიფო კონსერვატორიის მუსიკოლოგიის დეპარტამენტის ასისტენტ-პროფესორი.

**Musical Identity of Arabesk:
Orhan Gencebay's Music**

Arabesk is a musical style contains some musical components of Arabic, Turkish and Western Music. Its roots go back to 1960s however it dominated at the Turkish music industry at the 1980s. *Arabesk* music was attracted attention and cause many debates especially with the song's lyrics in which has pain, crying and reproaching to destiny, it is also a musical style in terms of performing style and special vocal technics and has a musical identity.

Orhan Gencebay is a singer who gives some of the most important examples of *arabesk* genre in Turkey. He is positioned in a special place because of that he specifically integrated the musical elements of different musical genre in Turkey and his songs gives important references many *arabesk* music examples though he calls his songs as "free style" instead of *arabesk*. Because he has created a different musical identity between the other *arabesk* musicians and gained many audiences from each sociocultural groups in Turkey. On the other hand he takes an important role in terms of his cultural mediator who combines various cultural elements in one musical style.

In this presentation, I will try to examine musical identity of Orhan Gencebay's *Arabesk* music and hybridity of his musical style.

არაბესკის მუსიკალური იდენტობა: ორჰან გენჯეების მუსიკა

არაბესკა არის მუსიკალური სტილი, რომელიც მოიცავს არაბულ, თურქულ და დასავლეთის მუსიკის ელემენტებს. მას საფუძველი 1960 წლებში ეყრება, თუმცა, თურქულ მუსიკაში 1980 წლებიდან ხდება აქტუალური. არაბესკის მელოდია ყრადღებას იქცევდა და ხშირად ჯამათის მიზივნი იყო, განსაკუთრებით ტექსტები, სადაც გადმოცემულია ბედისწერის უკუღმართობა. ის გულისხმობს სამემსრულებლო სტილს, სპეციალურ ვოკალურ ტექნიკასა და მუსიკალურ იდენტობასაც.

ორჰან გენჯეები არის მომღერალი, რომელმაც თურქულ მუსიკაში შექმნა არაბესკის ჟანრის რამდენიმე მნიშვნელოვანი ნიმუში. მას განსაკუთრებული ადგილი უკავია, ვინაიდან თავის შემოქმედებაში შეათავსა განსხვავებული მუსიკალური ჟანრების ელემენტები; თუმცა, თავად ავტორი თავის სიმღერებს „თავისუფალ სტილს“ უწოდებს და არა არაბესკას. მან შექმნა განსხვავებული მუსიკალური იდენტობა არაბესკის ჟანრის სხვა მუსიკოსებს შორის და მოხიბლა თურქეთის სხვადასხვა სოციალურ-კულტურული ჯგუფის მსმენელი. მეორე მხრივ, კომპოზიტორმა მნიშვნელოვანი როლი ითამაშა, როგორც კულტურის შუამავალმა, რომელმაც ერთ მუსიკალურ სტილში შეათავსა სხვადასხვა კულტურული ელემენტი. პრეზენტაციაში ავტორი შეეცდება გამოიკვლიოს არაბესკის თვითმყოფადობა და ჰიბრიდიულობა ორჰან გენჯეების შემოქმედებაში.

He is an MPhil/PhD scholar at the London College of Music, where he studies the later works of Frank Bridge (1879-1941), and their influence upon his slow-changing reception. Was born and raised in West Sussex, before moving to Herefordshire in his 'teens and to London for his undergraduate, where he studied in composition at the Royal College of Music, under Jonathan Cole and Alison Kay. He is now in the third year of his scholarship, and is supervised by Professor Francis Pott and Professor Robert Sholl.

**Internationalist against his Time:
 Divergent Nationalist and Internationalist
 Themes in the Music and Reception of
 Frank Bridge, 1915-28**

This paper explores competing nationalist and internationalist influences on the music of Frank Bridge (1879-1941). Bridge was an established performer and composer, initially known for professionalism and broad appeal. He would later become a significant figure in British musical modernism. Three works form the subjects for this study: *Summer* (1915), *Two Poems* (1915), and *Enter Spring* (1928). A combination of documentary study and hermeneutic methodology is used, developed from Kramer (1990) and Burnell (2009). The paper begins by identifying nationalist and internationalist themes within these works, and their extent and impact on reception. Bridge's treatment is shown to be increasingly incongruous, with conflicting popular and personal impulses (pastoral; eclectic; experimental). This builds on the insights of recent studies, such as Burnell (2009), which discuss the sensitivities surrounding "foreign" associations in Bridge's reception. *Summer* and the first *Poem* mark the beginnings of Bridge's outward treatment of the nationalist genre of English Pastoralism, the *Poems* being censured for "peculiar means" beyond "ordinary folk" (Musical Times, February 1917). This hints at a more explicit internationalism that Bridge would later hold – if not always consistently. In the more complex *Enter Spring*, Bridge sought to re-engage with English Pastoralism, having in recent modernist works abandoned its conventional use. Reviews were unconvinced, however, and his correspondence exposes conflicting motivations. Two conclusions are drawn in this study: first, an irreconcilability between Bridge's internationalism and wider British musical culture. Bridge's attempts to satisfy both, increasingly idiosyncratic, met with little success. Second is a diminished stylistic accessibility resulting from these attempts. This effect illustrated by criticism of the *Poems*, and is particularly evident in Newman's reviews of *Enter Spring*, which failed to understand the nature of its pastoralism. It is argued that this inaccessibility derives from idiosyncratic combinations: post-tonal technique with romantic gestures, and pastoral tropes with "foreign" innovations. The three works therefore provide a useful case study of the problematic relationship between musical nationalism and internationalist modernism during interwar Britain.

დევიდ ვებერი
 David Weber

დიდი ბრიტანეთი
 Great Britain

ლონდონის მუსიკის კოლეჯის დოქტორანტი. შეისწავლის ფრენკ ბრიჯის (1879-1941) გვიანი პერიოდის შემოქმედებას. დაიბადა და გაიზარდა დასავლეთ სასექსში, შემდეგ საცხოვრებლად გადავიდა ჰერეფორდშირში, მოგვიანებით კი ლონდონში, სადაც სწავლობდა ჯომპოზიციის მუსიკის სამეფო კოლეჯში ჯონათან კოლისა და ელისონ კეის ულასში. ამჟამად მესამე წლის დოქტორანტია (ხელმძღვ.: პროფ. ფრანსის პოტი და პროფ. რობერტ შოლი).

**ინტერნაციონალისტი თავისი ეპოქის პირისპირ: განსხვავებული
 ნაციონალური და ინტერნაციონალური თემები მუსიკაში და
 ფრენკ ბრიჯისეული აღქმა, 1915-28**

ნაშრომში განხილულია ნაციონალიზმისა და ინტერნაციონალიზმის გავლენა ფრენკ ბრიჯის (1879-1942) მუსიკაზე. ბრიჯი იყო აღიარებული შემსრულებელი და კომპოზიტორი. თავდაპირველად ცნობილი თავისი პროფესიონალიზმით, იგი მოგვიანებით გახდა ბრიტანული მუსიკალური მოდერნიზმის მნიშვნელოვანი ფიგურა. ყვევის ობიექტა მისი სამი ნაწარმოები: *Summer* (1915), *Two Poems* (1915) და *Enter Spring* (1928). ყველა განხორციელდა დოკუმენტური შესწავლისა და ჰერმენეუტიკული მეთოდოლოგიის კომბინირების საფუძველზე. ამჟამად მიდგომა განვითარდა ურამერისა (1990) და ბერნელის (2009) ყვევების შემდეგ. მოხსენების დასაწყისში ხდება ნაციონალური და ინტერნაციონალური თემების იდენტიფიცირება ამ ნაწარმოებებში, მათი გავრცობისა და აღქმადობის დადგენით. ბრიჯის ინტერპრეტაციამ ნაჩვენებია მზარდი შესაბამობა შეუთავსებელ პოპულარულ და პერსონალურ იმპულსებთან (პასტორალური; ეკლექტიკური; ექსპერიმენტული). ეს პოზიცია ემყარება ბერნელის ბოლო პერიოდის გამოკვლევებს (2009), სადაც განიხილება, თუ რამდენად აღიქმება ბრიჯის მეთოდში გარემომცველი „უცხო“ ასოციაციები. *Summer* და პირველი პოემა ნაწარმოები *Two Poems* ის ქმნილებებია, სადაც ბრიჯი იწყებს ინგლისურ პასტორალიზმში ნაციონალური ჟანრის გარეგნულ გამოყენებას; ამათგან *Poems* არ იყო მიღებული მასში არსებული იმ „სპეციფიკური ხერხების“ გამო, რაც შორს იდგა „ჩვეულებრივი ხალხისგან“ (*Musical Times*, February 1917). აქ იკვეთება ინტერნაციონალიზმის იდეა, რომელსაც ბრიჯი მოგვიანებით მიმართავს, თუნდაც ყოველთვის თანმიმდევრულად არა. მეტად კომპლექსურ ნაწარმოებში *Enter Spring* ბრიჯი ყველა ცდილობს მიმართოს ინგლისურ პასტორალიზმს. მიუხედავად ამისა, კრიტიკოსები მაინც თავის აზრზე რჩებოდნენ. მის მიმოწერაში ჩანს წინააღმდეგობრივი კონფლიქტური მომენტები. ყვევის საფუძველზე გაკეთდა შემდეგი დასკვნები: 1) შეუთავსებლობა ბრიჯის ინტერნაციონალურ ხედვასა და ამ პერიოდის ბრიტანულ მუსიკალურ კულტურას შორის. ბრიჯის მცდელობა ზემოხსენებული ორი საწყისის გაერთიანებისა, რაც სულ უფრო მეტ განსაჯუთრებულობას იძენდა, წარუმატებელი აღმოჩნდა. 2) ამ მცდელობების შედეგი იყო ნაყების სტილისტური სიფხავლე, ყოველივე ამაზე ნათლად მეტყველებს ნაწარმოების *Poems* მძაფრი კრიტიკა; ასევე, *Enter Spring*-ის ე. ნომანისეული მიმოხილვა, სადაც ავტორისთვის გაუგებარია კომპოზიტორის პასტორალური ბუნება. იგი ამტკიცებდა, რომ ყოველივე ეს განსაჯუთრებული კომბინაციების შედეგი იყო: პოსტ-ტონალური ტექნიკისა და რომანტიკული ნიშნების, პასტორალური ტროპებისა და „უცხო“ ილიაციების. აქედან გამომდინარე, აღნიშნული სამი ნაწარმოები ჯარგი ნიმუშია, მსოფლიო ომებს შორის პერიოდის ინგლისში, მუსიკალურ ნაციონალიზმსა და ინტერნაციონალურ მოდერნიზმს შორის პრობლემატური კავშირის შესწავლისთვის.

მაია (მაია) ვირსალაძე
Maka (Maia) Virsaladze

საქართველო
Georgia

კომპოზიტორი, სამუსიკო ხელოვნების დოქტორი, თბილისის ვ. სარაჯიშვილის სახ. სახელმწიფო კონსერვატორიის კომპოზიციისა და მუსიკოლოგიის ფაკულტეტის დეკანი, კომპოზიციის მიმართულების ასოცირებული პროფესორი. დამთავრა თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორია. გავლილი აქვს მასტერკლასები გერმანიაში, აზერბაიჯანში; იყო ბერლინის ხელოვნების უმაღლეს სკოლაში პროფესორ ვალტერ ციმერმანის სტაჟირი. არის სხვადასხვა ადგილობრივი და საერთაშორისო კონკურსის გამარჯვებული; მიღებული აქვს საქართველოს კულტურის სამინისტროს ჯილდო (1994), რუსეთის საკომპოზიტორო კონკურსის – „საგუნდო ლაბორატორია“ – ტაურაგის ნოდება, (სანქტ-პეტერბურგი, 2014); არის ადგილობრივი და საერთაშორისო მუსიკალური პროექტების მონაწილე (“European Composers’ Informal meeting” – 2000; 2001, Poland ; “Two days and two nights of new music” – 2002; 2003, Ukraine ; “Voices from Mountains” – 2003, Netherlands; Music Festival “Menhir”, Switzerland – 2005; 2006; 2009). 2008 წ. საქართველოს სიმფონიური მუსიკის ცენტრში ჩატარდა მისი საავტორო კონცერტი. მიღებული აქვს მონაწილეობა სხვადასხვა კონფერენციასა და პრაქტიკულ სემინარებში (მათ შორის, თბილისის კონსერვატორიაში, სანქტ-პეტერბურგში საგუნდო ფესტივალის „დროის სარკის“ ფარგლებში პრაქტიკულ სემინარში „თანამედროვე ქორმისტერი“, 2014). სამეცნიერო ინტერესების სფეროა საკომპოზიტორო ტექნიკასთან დაკავშირებული სხვადასხვა საკითხი. დანიტერესებულია ხელოვნების, რელიგიისა და მეცნიერების სხვადასხვა დარგს შორის უკავშირით. მ. ვირსალაძე შესულია კემბრიჯის ბიოგრაფიული ცენტრის მიერ 2000 წელს გამოცემულ წიგნში „მეოცე საუკუნის გამოჩენილი მუსიკოსები“ („Outstanding Musicians of the 20th Century“); 2000 წლიდან მისი სახელი განთავსებულია Dan Albertson (USA) ვებგვერდზე „ცოცხალი კომპოზიტორების პროექტი“ (“The living composers project”).

ჰასიონის იდეის გარდასახვა
ნოდარ მამისაშვილის „განცდანი“ მაგალითზე

მოხსენებაში განხილულია ნოდარ მამისაშვილის ციკლური ნაწარმოები „განცდანი“ (ნაწარმოები დაწერილია შერეული გუნდისათვის, სრულდება a cappella. ლიტერატურული ტექსტი აღებულია ახალი აღთქმიდან, კომპოზიტორი ასათურებს მას, როგორც ჰასიონს). ნოდარ მამისაშვილი „ვნების“ იდეის განზოგადებული ჩვენებით, ასევე საკუთარი საკომპოზიციო სამფაზიანი სისტემის მეშვეობით ჰასიონის ჟანრის განსხვავებულ ფორმას გვთავაზობს. სტაგიაში განალიზებულია, თუ როგორ წარმოაჩენს ავტორი ჰასიონის ჟანრს, იდეური ჩანაფიქრის, მუსიკალური ენისა და ფაქტურის თვალსაზრისით. აღსანიშნავია, რომ ნოდარ მამისაშვილის „განცდანი“ ზოგადევროპული ჟანრის ქართულ მუსიკალურ აზროვნებაში გადმოტანის საინტერესო მცდელობას წარმოადგენს, რის დასტურადაც, უპირველეს ყოვლისა, ავტორის საკომპოზიტორო სისტემის ქართული კილო-ჰარმონიული ბუნება შეგვიძლია მოვიყვანოთ.

Composer, Doctor of Musical Art, Associated Professor (Composition Department) and Dean of Composition and Musicology Department of V.Sarajishvili Tbilisi State Conservatoire (TSC). Graduated from TSC; passed masterclasses in Germany, Azerbaijan, was Prof. Walter Zimmermann’s probationer at Berlin High School of Art. Is the winner of various national and international contests, holds the award of Georgian Ministry of Culture (1994), is the laureate of “Choral laboratory” – Russian Composer’s contest (St. Petersburg, 2014); participant of national and international musical projects (“European Composers’ informal Meeting”/2000, 2001 Poland; “Two days and Two Nights of New Music”/2002, 2003 Ukraine; “Voices from Mountains”/2003, Netherlands; Music Festival “Menhir”/2005, 2006, 2009 Switzerland. In 2008 her author’s concert was held at the Symphony Music Centre of Georgia; has participated in various conferences and practical seminars (at Tbilisi State Conservatoire, practical seminar “Contemporary Chormaster” as part of the Choral Festival “Mirror of Time”, St. Petersburg, 2014). Her scientific interest encompasses different issues connected with compositional technique; she is interested in the connections between different branches of art, religion and science. M. Virsaladze is enlisted in the book “Outstanding Musicians of the 20th century” published by the Cambridge Centre of Biography, 2000; from 2002 her name is displayed on Dan Albertson’s (USA) web site “The Living Composers Project”.

The Modification of Passion’s Idea
on the Example of
Nodar Mamisashvili’s “Passion”

The paper regards “Passion” as Nodar Mamisashvili’s cyclic work (the work is composed for mixed choir to be performed a cappella; the text is taken from the Psalms, the New testament, the author has entitled it as “Passion”). By showing the generalized idea of “Passion” Mamisashvili suggests different form of Passion genre via his own three-phase system of composition. Analyzed in the paper is how the author exposes the passion genre, from the standpoint of musical language, tissue and intension idea. It is noteworthy that Mamisashvili’s “Passion” is an interesting attempt to transfer all-European genre into Georgian musical thinking, to this in the first place testifies Georgian mode-harmonious nature of the author’s composition system.

Dr. Vlitakis was born in Athens, Greece. He studied composition (M. Travlos, W. Zimmermann, G. Neuwirth, G. Grisey, M. Stroppa), music theory (J. Mainka, H. Fladt), orchestration (M.-A. Dalbavie) and completed his PhD with a dissertation in musicology (C. M. Schmidt, TU Berlin; published by Wolke Verlag as Sinefonia 11). Vlitakis is currently a lecturer for music theory, composition and instrumentation/orchestration at the Universität der Künste Berlin and for music theory at the Hochschule für Musik Hanns Eisler Berlin. In his musicological work he focusses on relationships between form and orchestration, and between music theory and composition in general, on intercultural aspects of composition, and generally on music of the 20th and 21st centuries. He is also active as a composer, having written pieces for solo, chamber music and orchestral formations. His works have been played by numerous musicians and ensembles, including E. Poppe, F. Gutschmidt, C. de Roo, R. Wigglesworth, M. Logiadis, T. Kerkezos, Ensemble Modern, Ensemble Mosaik, and the Thessaloniki Symphony Orchestra.

Cultural Identity and Compositional Discourse

The history of 20th century composition is marked considerably by various forms of intercultural interaction. A few aspects that delineate these developments, for example: the extension of the percussion instrumentarium, its structural implications for the art of composing (Stravinsky, Varèse); the integration and amalgamation of elements or principles drawn from other musical cultures (Messiaen, Ligeti); the appropriation of traditional musics and their “intermodulation” (Stockhausen); the negation of European traditions of musical discourse through contact with Asian philosophy and music (Scelsi, Cage); the expansion of western art composition outside Europe and North America (Yun, Takemitsu, Hosokawa etc.). In the increasingly swift process of globalization, which further reinforces intercultural exchange, there are several questions to be posed: What is the relationship between elements from different cultures that interact within a composition? Which concepts of authenticity/originality seem to be adequate in such cases? Is the term “authenticity” a helpful construct when dealing with intercultural situations? Should the *cultural identities* of different elements remain clear, or should these in some way be resolved to provide a *unified identity of the composition*? Do answers to these questions have a local/particular or a general validity? This lecture will discuss some theoretical problems of this field in the context of examples from compositional practice.

ემანუილ ვლიტაკის Emmanouil Vlitakis

გერმანია/საბერძნეთი
Germany/Greece

PARTICIPANTS
მონაწილეები

დაიბადა ათენში, საბერძნეთში. სწავლობდა კომპოზიციას (მ. ტრავლოსი, ვ. ციმერმანი, გ. ნოვიკრიტი, ჟ. გრიზე, მ. სტროპა), მუსიკის თეორიას (ი.მაინკა, ჰ. ფლადტი), ორკესტრობას (მ.-ა. დალბავი), დისერტაცია დაიცვა მუსიკოლოგიაში (ს.მ. შმიდტი, ბერლინის ტექნიკური უნივერსიტეტი). ამჟამად ასწავლის – მუსიკის თეორიას, კომპოზიციასა და საკრავთმკვლევობას/გაორკესტრებას ბერლინის ხელოვნების უნივერსიტეტში და მუსიკის თეორიას ჰანს აისლერის სახ. მუსიკის უმაღლეს სკოლაში. მისი მუსიკოლოგიური შრომების ძირითადი სფეროა ფორმასა და ორკესტრობას, მუსიკის თეორიასა და კომპოზიციას შორის ურთიერთქმედების პრობლემები, კომპოზიციის ინტერკულტურული ასპექტები და ზოგადად, XX-XXI ს.ს. მუსიკა. იგი ეწევა აქტიურ საკომპოზიციო მოღვაწეობასაც; ავტორია სოლო, კამერული და საორკესტრო ნაწარმოებებისა. მის ნაწარმოებებს ასრულებს უამრავი მუსიკოსი თუ ანსამბლი. მათ შორისაა: ე. პოპე, ფ. გუტშმიდტი, კ. დე რო, რ. ვიგლსვორდი, მ. ლოგიადისი, ტ. კერკეზოსი; ანსამბლები – „მოლერნი“, „მოზაიკა“ და სალონიკის სიმფონიური ორკესტრი.

კულტურული იდენტობა და საკომპოზიციო დისკურსი

XX საუკუნის კომპოზიციის ისტორია აღინიშნება ინტერკულტურული ურთიერთქმედების განსხვავებული ფორმებით, ამ მოვლენების მნიშვნელოვან რამდენიმე ასპექტს შორისაა: დასარტყამი ინსტრუმენტაროების გაფართოება, მისი სტრუქტურული გამოყენება საკომპოზიციო ხელოვნებაში (სტრავინსკი, ვარეზი); სხვა კულტურების ელემენტების ინტეგრირება და შერევა (მესიანი, ლიგეტი); სხვადასხვა ტრადიციული მუსიკის გამოყვანა და მათი „ურთიერთმოძღვრება“ (შტოკჰაუზენი); მუსიკალური დისკურსის ევროპული ტრადიციების უარყოფა აზიური ფილოსოფიისა და მუსიკის მეშვეობით (ჩელსი, კეიჯი); ევროპისა და ჩრდილოეთ ამერიკის ფარგლებს გარეთ დასავლეთის ხელოვნების ტრადიციათა განვითარება (იუნი, ტაკემიტუ, ჰოსოკავა და ა.შ.), გლობალიზაციის სულ უფრო და უფრო დაჩქარებულ პროცესში, რაც აძლიერებს ინტერკულტურულ გაცვლას, რამდენიმე კითხვა იბადება: რა ჯავშირია სხვადასხვა კულტურათა იმ ელემენტებს შორის, რომლებიც ურთიერთქმედებენ კომპოზიციამში? მსგავს შემთხვევებში აუთენტურობის/ორიგინალობის რომელი გაგებაა უფრო შესაფერისი? სასარგებლოა კი ტერმინი „აუთენტურობა“ მაშინ, როდესაც სახეზეა ინტერკულტურული სიტუაციები? უნდა იყოს მყაფიოდ შენარჩუნებული სხვადასხვა ელემენტების *კულტურული იდენტობები*, თუ ისინი რაღაც გზებით უნდა განიბნენ კომპოზიციის *უნიფიცირებული იდენტობის უზრუნველსაყოფად*? ამ კითხვებზე პასუხი ლოკალური/სპეციფიკურია თუ ზოგადი? მოხსენებაში განხილულია ამ სფეროს ზოგიერთი თეორიული პრობლემა საკომპოზიციო პრაქტიკის ჭრილში.

ნატალია ზუმბაძე
Natalia Zumbadze

საქართველო
Georgia

ეთნომუსიკოლოგი, ხელოვნებათმცოდნეობის დოქტორი, თბილისის ვ. სარაჯიშვილის სახ. სახელმწიფო კონსერვატორიის ქართული ხალხური მუსიკალური შემოქმედების მიმართულების ხელმძღვანელი და პროფესორი, საქართველოს ფოლკლორის სახელმწიფო ცენტრის მეცნიერთანამშრომელი, ქალთა ფოლკლორულ ანსამბლ „შუთათაშუს“ წევრი, კონსერვატორიის სტუდენტთა ფოლკლორული ანსამბლის ხელმძღვანელი; ფოლკლორის ეროვნული პრემიის ლაურეატი. არის ექსპერტი ქართული ხალხური მუსიკის სფეროში; ხელმძღვანელი და მონაწილე 60-ზე მეტი საკვლე ექსპედიციისა და ჩანერისა, მრავალი საერთაშორისო კონფერენციისა და სიმპოზიუმის მონაწილე საქართველოში და საზღვარგარეთ. ავტორია 50-ზე მეტი სამეცნიერო პუბლიკაციისა. ავტორი და ხელმძღვანელი ეთნომუსიკოლოგიური კონფერენციებისა და ფოლკლორული კონცერტებისა. ხელმძღვანელი კონსერვატორიის სადოქტორო და სამაგისტრო პროგრამების სპეციალობაში „ეთნომუსიკოლოგია“; სადოქტორო დისერტაციების, სამაგისტრო და საბაკალავრო დიპლომებისა. ატარებს ქართული ხალხური სიმღერის ვორქშოპებსა და მასტერკლასებს ევროპის უნივერსიტეტებსა და კონსერვატორიებში, პროფესიონალთა და მოყვარულთა ანსამბლებთან, ხელმძღვანელობს მათ საკონცერტო ტურნეებს.

ნაშრომის თანაავტორია ქეთევან მათიაშვილი (იხ. გვ. 25)

ზოგიერთი პარალელის შესახებ ქართულ და ჩრდილოკავკასიურ ტრადიციულ მუსიკაში
(საექსპედიციო ფონოჩანაწერების შედარებითი შესწავლის ცდა)

კავკასიულ ხალხთა მუსიკალური პარალელების კვლევა არა მხოლოდ ეთნომუსიკოლოგიური კუთხით, არამედ კულტურათა დიპლომატიის თვალსაზრისითაც თანდათან უფრო აქტუალური ხდება. სხვადასხვა ეთნოსის ტრადიციული მუსიკის შესწავლა და მუსიკით გამოხატული მათი იდენტობის განსაზღვრა შესაძლებელია მხოლოდ ზოგადკავკასიური ისტორიული და ეთნოკულტურული კონტექსტისა და შედარებითი მონაცემების გათვალისწინებით. საექსპედიციო ფონოჩანაწერების შედარებითი კვლევის საფუძველზე გამოვლინდა საყრდენობა პარალელები ჩერქეზულსა და ქართულს (ლეჩხუმურს, სვანურს, რაჭულს, მეგრულს, იმერულს, აჭარულს, შავშეტურს, ქართლურს, კახურს), ყარაჩაულსა და ქართულს (რაჭულს, კახურს), აფხაზურსა და ქართულს (სვანურს, მეგრულს, რაჭულს, კახურს) შორის როგორც ხმიურ, ისე საკრავიერ მუსიკაში. პარალელები გამოიკვეთა ასევე დაღესტნურსა და ქართულს (თუშურს), ჩაჩნურსა და ქართულს (თუშურს) შორის, აქედან გამომდინარე, შეიძლება ვისაუბროთ გენეტიკურად მონათესავე ხალხების საერთომუსიკალურ საზოგადოებრივ ნორმებსა და ინტონაციურ ტექნიკაზე. რიგ შემთხვევებში მსგავსებას ქართული სპეციფიკა განაპირობებს, ზოგჯერ კი იგი ამ კულტურათაგან ერთ-ერთისგან ნასესხობით უნდა აიხსნას. ერთი-ორი საინტერესო მაგალითი დაფიქსირდა დაღესტნურსა და აღმოსავლეთ საქართველოს სხვა მუსიკალურ დიალექტებს — ფშაურსა და კახურს — შორის. ჩვენ მიერ განხილული საექსპედიციო მასალა, ბუნებრივია, მხოლოდ ნაწილობრივ ასახავს სინამდვილეს, თუმცა ამ ეტაპზე ჩატარებული კვლევა მაინც წარმოაჩენს მუსიკალურ კულტურათა საერთო ძირებს, ურთიერთგადაჯექეთის გზებს და შესაძლო/უდაყო გავლენებს, აგრძელებს რა წინა თაობის ტვანტომოსილ ქართველ მეცნიერთა მიერ წამოწყებულ უაღრესად საჭირო კვლევას, თემა საინტერესო პერსპექტივებს სახავს კავკასიის ხალხთა მუსიკალური იდენტობის, თითოეული მათგანის ადგილისა და როლის წარმოსაჩენად ზოგადკავკასიურ სივრცეში.

Ethnomusicologist, PhD in Art studies, Professor and head of the Georgian Folk Music Department of V.Sarajishvili Tbilisi State Conservatoire (TSC), scientific worker at the State Folklore Center of Georgia, a member of women's folk ensemble *Mzetamze*, director of the TSC student folk ensemble; laureate of the Folklore National Award; expert in Georgian folk music. Leader and participant of over 60 field expeditions and recording sessions. Participated in many International Conferences and Symposia in Georgia and elsewhere. Author of over 50 scientific publications. Organizer of ethnomusicological conferences and folk concerts. Supervises Doctoral and Magistracy programs Doctoral dissertations, Magistracy and Bachelor diplomas in ethnomusicology, at TSC. Conducts workshops in Georgian folk singing at the Universities and Conservatoires, for professional and amateur ensembles, directs their concert tours.

Co-author of the paper *Ketevan Matiashvili* (p. 25)

On Some Parallels between Georgian and North Caucasian Traditional Music (Attempt for the Comparative Study of Expedition Audio Recordings)

The study of musical parallels between Caucasian peoples is becoming more and more actual not only from ethnomusicological standpoint, but also from that of the dialogue between cultures. The study of traditional music of various ethnicities, determination of their identity expressed by music is possible only with the consideration of all-Caucasian historical and ethnocultural context and comparative data. Comparative study of expedition audio recordings revealed noteworthy parallels between Circassian and Georgian (Lechkhumian, Svan, Rachan, Megrelian, Imeretian, Acharan, Shavshetian, Kartlian, Kakhetian); Karachayan and Georgian (Rachan, Kakhetian); Abkhazian and Georgian (Svan, Megrelian, Rachan, Kakhetian) vocal and instrumental music. Comparative study also revealed parallels between Daghestan and Georgian (Tushetian); Chechen and Georgian (Tushetian) music. Proceeding from this we can talk about common musical thinking norms and intonation vocabulary of genetically kindred peoples. In some cases this similarity is determined by genre specificity, in others it can be explained as borrowed from any of these cultures. Few interesting examples are documented between Daghestan and other East Georgian dialects – Pshavian and Kakhetian. Naturally, the expedition material studied by us only partly reflects the reality; however at this stage the performed study shows common roots of musical cultures, crossroads and possibly/indisputable influences, continues very necessary research of eminent Georgian scholars of previous generation. The theme outlines perspectives in revealing musical identity of the Caucasian peoples, their place and role in the Caucasian space in general.

Musicologist, philologist-Germanist; has carried out scientific and pedagogical activity at V.Sarajishvili Tbilisi State Conservatoire (TSC) since the 1980s; is the teacher of vocational and bachelor programs, history of World and Georgian music; regularly participates in scientific conferences and publishes works in scientific work collections of the TSC. She is the author of the book: "Georgian Composers and Musicologists" (in Russian), which includes the data of Georgian, Abkhazian and Ossetian composers and musicologists. Is the author of about 100 articles in Georgian, Russian and European encyclopedias. She is considered an expert in composer Davit Toradze's creative work. She has close creative contact with Georgian composers of the 1970s (I. Bardanashvili, G. Chlaidze, T. Shavlokhshvili, E. Londaridze, G. Japaridze and others. Lately she has worked on the issues associated with music cognitive system and phenomenology logics. She regularly publishes articles in "Musika" Magazine. She is a Board member of Georgian Composers' Union and member of Acceptance Commission. In 2008 she was awarded honorary title of Best Musicologist of the year.

Structural Fundamentals of Musical Identity

Originality in music is easily felt, but it is complicated to reveal the ways of its realization. Complexity cannot be explained through formal logic, as creation process is associated with the live stream of consciousness, uninterrupted movement of mind, heart and imagination and, correspondingly with continuous course of objects and events, or formation of thoughts, ideas, images and changeability. Study of this issue requires "comprehension". "Comprehension" is a particular way of thinking, which studies explicit content and portrayal of its subjective process through "spiritual efforts". As structural fundamentals of musical identity we consider genre, imaginative thinking and genetic codes. These phenomena create general structural form of thinking, in which achieved is unique spiritual condition – "self-locomotion of soul" through which the creator intuitively discovers and displays desired content. Our assumption about the role of genre, imaginative thinking and genetic information in the expression of musical identity is based on the analysis of Alexi Machavariani's choral cycle "Deda Ena" (mother tongue). Study of the composition determined the direction of this work. We aimed to understand how the composer unites themes of different content from Gogebashvili's book and how he expresses, in music, the idea of upbringing and elaboration of patriotic feelings through the texts that have nothing in common, at one glance. Machavariani manifested in music the idea of patriotic upbringing via imaginative interpretation of lullaby, thus creating a complex system of associative connections, expressed equality-similarity between semiotic signs and genetic code and presented the information on national identity.

ლალი კაკულია

Lali Kakulia

საქართველო
Georgia

PARTICIPANTS
მონაწილეები

მუსიკოლოგი, ფილოლოგი-გერმანისტი. თბილისის ვ. სარაჯიშვილის სახ. სახელმწიფო კონსერვატორიაში 1980-იანი წლებიდან ეწევა სამეცნიერო და პედაგოგიურ მოღვაწეობას; არის პროფესიული და საბაკალავრო პროგრამების მასწავლებელი (მსოფლიო და ქართული მუსიკის ისტორია); სისტემატურად მონაწილეობს კონსერვატორიის სამეცნიერო კონფერენციებში, მისი სამეცნიერო ნაშრომები იბეჭდება თბილისის კონსერვატორიის შრომათა კრებულებში. ეუთვნის წიგნი – "Композиторы и музыковеды Грузии", რომელშიც შესულია ქართველი, აფხაზი და ოსი კომპოზიტორებისა და მუსიკისმცოდნეების მონაცემები. ავტორია 100-მდე სტატიის ქართულ (ქ.ს.ე.), რუსულ (БЭЭ, ММЭ) და ევროპულ (MGG) ენციკლოპედიებში. ითვლება უომპოზიტორ დ. თორაძის შემოქმედების ექსპერტად. მჭიდროდ თანამშრომლობს 1970-იანი წლების ქართველ კომპოზიტორებთან (ი. ბარდანაშვილი, გ. ჩლაიძე, თ. შავლობაშვილი, ე. ლომდარიძე, გ. ჯაფარიძე და სხვ.); ბოლო წლებში მუშაობს მუსიკალურ-საზოგადოებრივ სისტემებსა და ფენომენოლოგიურ ლოგიკასთან დაკავშირებულ თემებზე. სისტემატურად აქვეყნებს სტატიებს ჟურნალში "მუსიკა". არის საქართველოს კომპოზიტორთა კავშირის გამგეობისა და მიმღები კომისიის წევრი. მიღებული აქვს წლის საუკეთესო მუსიკისმცოდნის წოდება (2008).

მუსიკალური იდენტობის სტრუქტურული საფუძვლები

თვითმყოფადობა მუსიკაში ადვილი შესაგრძნობია, მაგრამ მისი განხორციელების გზების გამოვლენა რთულია. სირთულე ისაა, რომ მისი ახსნა ფორმალური ლოგიკით შეუძლებელია, რადგანაც შემოქმედებითი პროცესი დაკავშირებულია ცნობიერების ცოცხალ ნაყადთან, გონების, გულისა და წარმოსახვის მეტაფორულ მოძრაობასთან, და შესაბამისად, საგანთა და მოვლენათა, ანუ აზრთა, იდეათა, მხატვრულ სახეთა მნიშვნელობების შექმნისა და ცვალებადობის უწყვეტ მდინარეებთან. საერთო ხელევა „წვდომას“ მოითხოვს. „წვდომა“ კი განსაკუთრებული სახის აზროვნებაა, რომელიც იკვლევს როგორც გაცხადებულ შინაარსს, ისე მისი განსახიერების სუბიექტურ პროცესსაც, რაც „სულიერი ძალისხმევით“ ხორციელდება. ქვეყნად ყველაფერს თავისი სტრუქტურა აქვს. მუსიკაში იდენტობის სტრუქტურულ საფუძვლებად ჩვენი ჟანრი, იმაგინაციური აზროვნება და გენეტიკური კოდები მიგვაჩნია. ეს სამი ფენომენი ქმნის აზროვნების ზოგადსტრუქტურულ ფორმას, რომელშიც მიიღწევა უნიკალური სულიერი მდგომარეობა – „სულის თვითმოძრაობა“, რომლის საშუალებითაც ხდება სასურველი შინაარსის ინტეგრირირი მიგნება-გაცხადება შემოქმედი სუბიექტის მიერ. ჩვენი ვარაუდი იდენტობის მუსიკალურ გამოხატვაში ჟანრის, იმაგინაციური აზროვნებისა და გენეტიკური ინფორმაციული ველის როლის შესახებ, ეყრდნობა ალექსი მაჭავარიანის საგუნდო ციკლს – „დედა ენა“. ამ თხზულების კვლევაში განსახილვრავ ჩვენი შრომის მიმართულება. კვლევამ აჩვენა, რომ გოგებაშვილის „დედა ენაში“ ჩაღებულ ჭეშმარიტი მამულიშვილის, „კაცური კაცის“ აღზრდის იდეა, მაჭავარიანმა მუსიკაში გამოავლინა აკვნის სიმღერის იმაგინაციური გააზრებით, რითაც შექმნა ასოციაციური კავშირების რთული სისტემა, გამოხატა გოგებაშვილის-მსგავსება სემიოტიკურ ნიშნებსა და გენეტიკურ კოდს შორის და გადმოგვცა ინფორმაცია ეროვნული იდენტობის შესახებ.

ნინო კალანდაძე-მახარაძე
Nino Kalandadze-Makharadze

საქართველო
Georgia

Ethnomusicologist, Doctor of Musicology, Associated Professor at the School of Arts and Sciences of Ilia State University, specialist at the Georgian Folk Music Laboratory of Tbilisi State Conservatoire, expert (Georgian music) at the Ministry of Education of Georgia, a member of female folk ensemble *Mzetamze*; a member and leader of folk expeditions, author of scientific works on the semantics of Georgian song. The focus of her interest is children's folklore, the problems of ethno-cultural contacts; has participated in national and international conferences and symposia, has compiled and published collections of songs, discs, monographs on Georgian song-masters; experienced in teaching Georgian folk music outside Georgia (Great Britain, France, Belgium, Finland etc.); leads social and educational activity.

**Russian Traditional Music in Georgia
(Materials of the 2013-2014 Expedition in
Dedoplistsqaro)**

Two centuries ago the Russians settled in Georgia, thus joining other ethnic groups (Jews, Greeks, Assyrians, Armenians, etc.) living here from ancient times. From the beginning of 19th century Russian military battalions were permanently based in Dedoplistsqaro. After completing military service most Russian soldiers and officers stayed to live in Georgia. Until now no interest was expressed to the study the musical traditions of these settlers. The expedition of the Ethnomusicological Department of Ilia State University collected orthodox Hymns and folk music of the Russian population. The study showed that the music plays an important role in the maintenance of these people's identity. The problem of a dialogue between cultures is presented on the basis of historical, ethnographic facts and sociological analysis.

ეთნომუსიკოლოგი, მუსიკოლოგიის დოქტორი, ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის მეცნიერებათა და ხელოვნების ფაკულტეტის ასოცირებული პროფესორი, თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის ქართული ხალხური მუსიკალური შემოქმედების ლაბორატორიის სპეციალისტი, განათლების სამინისტროს მასწავლებელთა პროფესიული განვითარების ცენტრის ტრენერი (მოღუღი „ქართული მუსიკა“); ქალთა ფოლკლორული ანსამბლ „მზეთამზეს“ წევრი. მისი სამეცნიერო ინტერესები ქართული ტრადიციული მუსიკის სემანტიკის პრობლემებს ეკავშირდება. იკვლევს საბავშვო და ბავშვთა ფოლკლორს, ქართულ-ჩრდილოკავკასიურ პარალელურებს. მონაწილეობს ეროვნულ და საერთაშორისო კონფერენციებსა და სიმპოზიუმებში, ჩართულია სხვადასხვა პროექტში; არის ფოლკლორისტული ექსპედიციების მონაწილე და ხელმძღვანელი. შედგენილი და გამოცემული აქვს ტრადიციული მუსიკის სანოტო კრებულები, დისკები, მონოგრაფიები ქართველ ლოკატარებსზე. არის სატელევიზიო გადაცემების ავტორი. აქვს უცხოეთში ქართული ხალხური სიმღერის სწავლების გამოცდილება (დიდი ბრიტანეთი, საფრანგეთი, ბელგია, ფინეთი და სხვ.). ეწევა აქტიურ საზოგადოებრივ და საგანმანათლებლო საქმიანობას.

**რუსული ტრადიციული მუსიკა საქართველოში
(2013-2014 წწ. დედოფლისწყაროს ექსპედიციის მასალების მიხედვით)**

საქართველოში კომპაქტურად მცხოვრებ ეთნოსებს (ებრაელები, ასირიელები, ბერძნები, სომხები და სხვ.) ორი საუკუნის წინ რუსებიც შეემატნენ. XIX ს. დამდეგიდან მეფის რუსეთის ჯარის ნაწილი მუდმივად იდგა დედოფლისწყაროში. სამხედრო სამსახურის გასვლის შემდეგაც ოფიცერთა და ჯარისკაცთა უმეტესობა აქ სამუდამოდ რჩებოდა. უახეთის ამ რეგიონში დღეს მცხოვრები რუსი მოსახლეობის ტრადიციული მუსიკა აქამდე არავის დაუფიქსირებია. ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის ეთნომუსიკოლოგიური ექსპედიციის მიერ მოპოვებული რუსული მართლმადიდებლური საგალობლები და სასიმღერო ფოლკლორი იდენტობის შენარჩუნების საქმეში მუსიკის მნიშვნელოვან როლზე მიგვანიშნებს. კულტურათა დიალოგის პრობლემა მოხსენებაში ისტორიულ-ეთნოგრაფიული ფაქტების, სოციოლოგიური დაკვირვებებისა და მუსიკოლოგიური ანალიზის საფუძველზეა წარმოდგენილი.

Doctor of Arts Science (PhD in Musicology), Associate Professor of the Jāzeps Vītols Latvian Academy of Music, Head of the Department of Musicology, international expert of Latvian Council of Science, participant of several scientific research projects. He obtained the doctoral degree in 2008 (his doctoral work was entitled "The tendency of Neoromanticism in the stylistic development of Latvian symphonic music in the last third of the 20th century"). His major interests in musicology are linked with several issues. These issues include Latvian and Baltic music history in 20th century, musical aesthetic problems (the concepts of modernism and post-modernism), and musical style notion. He is published two monographs about Latvian contemporary music style issues and several articles about Latvian music history and music style problems (including issues about modernist and postmodernism period musical aesthetic issues). Jānis Kudiņš actively participates in various international seminars and conferences different European countries.

იანის კუდიņში Jānis Kudiņš

ლატვია
Latvia

PARTICIPANTS
0 0 6 3 6 0 1 1 3 0

The National Music Identity in the Global Cultural Crossroad. Some Still Topical Local Problems in the Latvian Music History Writing

The question of how to characterize the professional music history in Latvia, balancing the national and global contextual perceptions, remains is topical. The complex study, which describes the music culture of Latvia in the past, still has not been written. At the same time in the Latvian music history studies nowadays is very actual issue of how to explain local musical culture process and specific examples in the past. One of the methodological problems is the question of how to contextualize in the global heritage perception those local traditions which developed in Latvian territory in the past in connection with music cultural identity landmarks nowadays.

Analyzing this issue, the presentation will offer view the following aspects:

- the problem fix the starting point of the professional musical culture in Latvian music historiography – Baltic German's cultural space, which were created from 13th until 19th century, on the one hand, and the Latvian nation formation in the 19th century end and 20th century early, on the other hand – how interpret past facts and processes not only local (national), but also in common European music history context?
- the local (national) and global process interactions in the 20th century Latvian music history and research (in relation also to researches about national music history of Soviet occupation period with specific political mythology);
- the past music culture's perception in connection with national identity concept creation in Latvia 21st century early.

Based on the music history writing problems in Latvia, as a specific example, it might be a good basis for discussions on various issues, which will be characterized in this presentation.

ხელოვნებათმცოდნეობის დოქტორი (მუსიკოლოგიაში), იახვეს ვიკოლსის სახ. ლატვიის მუსიკის აკადემიის ასოცირებული პროფესორი, მუსიკოლოგიის ტეპარტამენტის ხელმძღვანელი, ლატვიის სამეცნიერო საბჭოს საერთაშორისო ექსპერტი, სხვადასხვა სამეცნიერო პროექტის მონაწილე. 2008 წელს მიენიჭა დოქტორის ხარისხი (სადოქტორო დისერტაციის თემა: „ნეორომატიზმის ტენდენცია XX საუკუნის ბოლო მესამედის ლატვიური სიმფონიური მუსიკის სტილისტურ განვითარებაში“). მისი მრავალფეროვანი სამეცნიერო ინტერესები დაკავშირებულია XX საუკუნის ლატვიური და ბალტიისპირეთის მუსიკის ისტორიის კვლევასთან, მუსიკალური ესთეტიკის პრობლემებისა და (მოლერნიზმისა და პოსტმოლერნიზმის კონცეფციის), მუსიკალური სტილის საკითხებთან. გამოქვეყნებული აქვს: ორი მონოგრაფია თანამედროვე ლატვიური მუსიკალური სტილის საკითხებზე და რიგი სტატიებისა ლატვიური მუსიკის ისტორიისა და მუსიკალური სტილის პრობლემებზე (მათ შორის, მოლერნიზმისა და პოსტმოლერნიზმის პერიოდის მუსიკალური ესთეტიკის საკითხებზე), იგი აქტიურად მონაწილეობს საერთაშორისო სემინარებსა და კონფერენციებში.

ეროვნული მუსიკალური იდენტობა კულტურის გლობალურ გზაჯვარედინზე. ლატვიური მუსიკის ისტორიის ზოგიერთი აქტუალური პრობლემა

საკითხი იმის შესახებ, თუ როგორ დავახასიათოთ ლატვიური პროფესიული მუსიკის ისტორია ისე, რომ დავიცვათ ბალანსი ეროვნულსა და გლობალურ კონტექსტს შორის, ერთ-ერთი აქტუალურია. ნაშრომი, რომელიც შეისწავლიდა ლატვიის მუსიკალური კულტურის ისტორიულ წარსულს, ჯერ არ დაწერილა. უნდა აღინიშნოს, რომ წარსულის მუსიკალური პროცესებისა და სპეციფიკური მაგალითების ასანა დღევანდელი ლატვიური სამუსიკისმცოდნეო მეცნიერების აქტუალურ საკითხს წარმოადგენს. ერთ-ერთი მეთოდოლოგიური პრობლემაა, როგორ უნდა მოხდეს ლოკალური ტრადიციის გლობალური მემკვიდრეობის კონტექსტში განხილვა; იმ ლოკალური ტრადიციისა, რომელიც განვითარდა ლატვიის ტერიტორიაზე წარსულში და რომელზეც მუსიკალური იდენტობის ნიშნული გადის. ამ საკითხის ანალიზის პროცესში რამდენიმე ასპექტზე გავამახვილებ ყურადღებას:

- ლატვიური მუსიკის ისტორიოგრაფიამ დასვა პრობლემა პროფესიული მუსიკალური კულტურის საწყისი ეტაპის შესახებ – ბალტიისპირული გერმანელების კულტურული სივრცე წარმოიშვა, ერთი მხრივ, XIII-XIX საუკუნეებში, ხოლო მეორე მხრივ, ლატვიური ერის ფორმირება განეკუთვნება XIX და ადრეულ XX საუკუნეებს. როგორი ინტერპრეტირება მივცეთ წარსულის ფაქტებსა და პროცესებს არა მარტო ლოკალურ (ეროვნულ), არამედ საერთო ევროპული მუსიკის ისტორიის კონტექსტში?
- ლოკალურისა (ეროვნული) და გლობალურის ერთიერთზეგაუტონის პროცესები ასახულია მე-20 საუკუნის ლატვიური მუსიკის ისტორიასა და კვლევებში (მათ შორის, ეროვნული მუსიკის შესახებ იმ კვლევებში, რომელიც საბჭოთა ოკუპაციის პერიოდს მიეკუთვნება და ასახავს გარკვეულ პოლიტიკურ მითოლოგიას);
- წარსულის მუსიკალური კულტურის შემეცნება და აღქმა ადრეული XXI საუკუნის ეროვნული იდენტობის კონცეფციის ჩამოყალიბების ჭრილში.

ლატვიური მუსიკის წერილობით წყაროებზე დაყრდნობით, აღნიშნულ საკითხზე მსჯელობა და დისკუსია სხვადასხვა მიმართულებით შეიძლება წარიმართოს.

ნანა ლორია
Nana Loria
საქართველო
Georgia

მუსიკოლოგი, ხელოვნებათმცოდნეობის დოქტორი, თბილისის ვ. სარჯიშვილის სახ. სახელმწიფო კონსერვატორიის მუსიკის ისტორიის მიმართულების ასოცირებული პროფესორი. დამთავრა თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორია და ტენინგრადის კინოს, თეატრისა და მუსიკის სამეცნიერო ინსტიტუტის ასპირანტურა. ორჯერ გაიარა სტაჟირება პარიზის ნაციონალურ კონსერვატორიაში. ეთხულობს მუსიკის ისტორიის, ბალეტის ისტორიის, მუსიკალური კრიტიკის კურსებს. სამეცნიერო ინტერესების სფეროა თანამედროვე მუსიკა და საბალეტო ხელოვნება. არის ავტორი წიგნისა — „ბალეტის ისტორია“ (2014). მონაწილეა არაერთი ეროვნული და საერთაშორისო კონფერენციის (თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის, ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის, ამერიკის შესწავლის ინსტიტუტის საერთაშორისო კონფერენციები; XII Internationaler Kongress der Gesellschaft für Musikforschung. Musik und Kulturelle Identität, Weimar.). მისი ნაშრომები გამოქვეყნებულია სხვადასხვა კრებულებში (ოსკ-ს სამეცნიერო შრომების კრებული; Musik und kulturelle Identität. Band 3. Freie Referate und Forschungsberichte; Музыкальное образование в современном мире. Вып.2. М.; Стилистические тенденции советской музыки 1960-1970-х годов. П.). არის საქართველოს კომპოზიტორთა შემოქმედებითი კავშირის წევრი.

თანამედროვე ქორეოგრაფიული სივრცის ფილოსოფიური კონტექსტი

კულტურათა გზაჯვარედინზე აღმოცენებული თანამედროვე ქორეოგრაფია ყალიბდება ამა თუ იმ მკაფიოდ გამოვლენილი ფილოსოფიის ზეგავლენით. იგი მოიცავს პერიოდს XIX-XX საუკუნეების მიჯნიდან დღემდე და აერთიანებს განსხვავებულ მხატვრულ მოვლენებს. მათი საერთო ფუძემდებლური თვისებაა — კლასიკური ცეკვის კანონიზებულ მხატვრულ გამოცდილებასთან დაპირისპირება და მოცეკვავის სხეულისათვის ახალი ფუნქციის მინიჭება. ყოველივე ამის თეორიული გააზრება შეუძლებელია ადრე არსებული ტერმინოლოგიური სისტემებისა და ტრადიციული ტრანსკულტურული მეტაენის მეშვეობით. მხატვრული პროცესების ფილოსოფიური კონტექსტის გათვალისწინება ხელს უწყობს თანამედროვე ქორეოგრაფიაში იდენტობის გამოვლენას. ჩვენი ამოცანაა თანამედროვე ქორეოგრაფიული სივრცის ორი ძირითადი მონაკვეთის — ცეკვა-მოდერნის (Dance-modern) და თანამედროვე ცეკვის (Contemporary dance) რამდენიმე მაგალითზე იმ ფილოსოფიური ორიენტაციების გაშუქება, რომლებიც განსაზღვრავენ ხელოვნების ამ სფეროს განვითარების ძირითად მიმართულებებს. მოხსენებაში განიხილება თავისუფალი ცეკვა, ცეკვა-მოდერნის სხვადასხვა განმტკიცება (ქორეოგრაფიული ექსპერიმენტები, ნეოკლასიციზმი, კონსტრუქტივიზმი), თანამედროვე ცეკვა. თავისუფალი ცეკვის გაშუქებისას აქცენტი უთმობს სუბიექტის გრძობათა აპრიორულ ფორმებთან დაკავშირებულ აქტიურობაზე, ხელოვანის ინტუიციას, სხეულისა და სულის განთავისუფლების იდეაზე. ფსიქოანალიზისა და აღმოსავლური ფილოსოფიის ირაციონალური იდეების გათვალისწინებით შუქდება ცეკვა-მოდერნი. თანამედროვე ცეკვა პოსტმოდერნისტული ფილოსოფიის უმთავრესი იდეის — შემეცნებითი შესაძლებლობების მრავლობითობის ჭრილობა წარმოდგენილი.

Musicologist, PhD in Art studies, Associated Professor of Music History Department at V. Sarajishvili Tbilisi State Conservatoire (TSC). Graduated from TSC, completed post-graduate courses at Leningrad Institute of Theater, Music, and Cinematography. She is a two-fold holder of the scholarships funded by the Ministry of Culture and National Heritage of France to visit Conservatoire National Supérieur de musique et de danse of Paris. She teaches history of music, history of ballet and music criticism at TSC. Her scholarly interests encompass modern music and ballet art. She is the author of a monograph “History of Ballet” (2014); has participated in national and international scientific conferences at TSC, Iliia State University, Institute of American studies, Weimar XII Internationaler Kongress der Gesellschaft für Musikforschung. She has published articles in the collection of scientific works of TSC; in Moscow (*Muzikalnoe obrazovanie v sovremennom mire / Musical education in contemporary world*, 2nd ed.); in Leningrad (*Stilisticheskie tendentsii sovetskoi muziki 1960-1970 godov / Stylistic Tendencies of the 1960s-1970s Soviet Music*); in Weimar (*Musik und kulturelle identität. Band 3. Freie Referate und Forschungsberichte*). She is a member of the Creative Union of Georgian Composers.

Philosophical Context of Modern Choreographic Space

Modern choreography, which has emerged at the crossroads of cultures, takes shape under the influence of this or that strongly pronounced philosophy. It encompasses the period from the turn of the 19th - 20th centuries to this day and unites different artistic phenomena. Their common feature is to oppose the canonized artistic experience and give a new function to dancer's body. It is impossible to theoretically comprehend all this by means of the terminological systems and traditional trans-cultural Meta language of the past. Consideration of the philosophical context of artistic processes facilitates the expression of identity in modern choreography. The paper touches upon free dance, different branches of dance – modern (choreographic expressionism, neoclassicism, and constructivism), contemporary dance. When discussing free dance attention is drawn to the activities associated with the a priori forms of the subject, artist's intuition, liberated idea of body and soul. Dance-modern is interpreted via the consideration of traditional ideas of psychoanalysis and Oriental philosophy. Contemporary dance is represented in the light of the multiplicity of possibilities.

ლეილა მარუაშვილი
Leila Maruashvili

საქართველო
Georgia

მუსიკოლოგი, ხელოვნებათმცოდნეობის დოქტორი, ვ. სარაჯიშვილის სახ. თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის მუსიკის თეორიის კათედრის ასოცირებული პროფესორი. 1972 წლიდან დღემდე უძღვება სალექციო-სასწავლო კურსებს მუსიკის თეორიულ დისციპლინებში, არის საბაკალავრო, სამაგისტრო ნაშრომებისა და სადოქტორო დისერტაციების ხელმძღვანელი. 2005 წლიდან დღემდე მუშაობს თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურში. 1986 წლიდან იყო სსრკ კომპოზიტორთა კავშირის წევრი, 1990 წლიდან საქართველოს კომპოზიტორთა კავშირის წევრია. ბოლო წლებში მისი სამეცნიერო ინტერესები დაკავშირებულია ახალი ქართული მუსიკის პოლიფონიის კვლევასთან. არის ავტორი სამეცნიერო ნაშრომების, სალექციო კურსის, ბუკლეტების, მეთოდური სასწავლო სახელმძღვანელოს, სტატიების, მონოგრაფიისა – „პოლიფონია თანამედროვე ქართველი კომპოზიტორების შემოქმედებაში“. მონაწილეობა აქვს მიღებული ეროვნულ და საერთაშორისო კონფერენციებში, სიმპოზიუმებში, სემინარებში.

იდენტობის გამოვლენის პრინციპები კომპოზიტორის შემოქმედებაში
(ფუგის ჟანრის მაგალითზე)

იდენტობის ფენომენის შესწავლის მრავალსაპექტიან საკითხთა შორის გამოირჩევა ორი ძირითადი პრობლემა: იდენტობის ფორმირებისა და მისი ფუნქციონირების. ავტორის ამოცანაა გამოიკვლიოს, როგორ მოქმედებს კომპოზიტორის უკვე ჩამოყალიბებული აზროვნების იდენტობა მის შემოქმედებით პროცესზე; როგორ ვლინდება ეროვნული, მენტალური, რელიგიური, ენობრივი და სხვა სახის იდენტობა მის მუსიკაში. კომპოზიტორის აზროვნების იდენტობა თანამიმდევრულად აისახება ამა თუ იმ მუსიკალურ ჟანრში და ხშირად ჟანრის ევოლუციის სტიმულად გვევლინება. მოხსენებაში კომპოზიტორის იდენტობის გამოვლენის საკითხი განიხილება ერთ-ერთი ყველაზე კონსერვატიული ჟანრის – ფუგის მაგალითზე. ანალიზის ობიექტია თანამედროვე ფუგა, რომელიც ორი ძირითადი მიმართულებით ვითარდება:

- კლასიკური ტიპური ფორმის გამოყენება;
- ახალი სტრუქტურების შექმნა.

ორივე შემთხვევაში, ისევე როგორც ამ ჟანრის ისტორიული განვითარების სხვა ეტაპებზე (ბაროკო, კლასიციზმი, რომანტიზმი), თანამედროვე ფუგაში ირეკლება კომპოზიტორის მუსიკალური აზროვნების ტიპი. ნაშრომში სხვადასხვა სტილური მიმართულების კომპოზიტორების შემოქმედების მაგალითზე – დ. შოსტაკოვიჩი, ვ. ჰინდემიტტი, ო. მესიანი, ა. შნიტკე, ნ. გუდიაშვილი, ე. ჭაბაშვილი – ნაჩვენებია, როგორ ვლინდება კომპოზიტორის თვითშეგნება, მისი იდენტობა ფუგის ისეთ დონეებზე, როგორცაა ფორმა, დრამატურგია, შინაარსი, მუსიკალური ლექსიკა, საკომპოზიციო ტექნიკა.

Musicologist, PhD in Art studies, Associated Professor at Music Theory Department of V. Sarajishvili Tbilisi State Conservatoire. Since 1972 has led lecture courses in music theory. Is the supervisor of Bachelor, Magistracy works and Doctoral dissertations. Since 2005 has worked at the Quality Assurance Office of Tbilisi State Conservatoire; from 1996 was a member of the USSR Composers' Union, since 1990 has been a member of the Creative Union of Georgian Composers. Lately her scholarly interest is focused on the study of the polyphony of new Georgian music. Is the author of scientific works, booklets, methodological text-books, articles, the monograph "Polyphony in the Creative Works of Modern Georgian Composers". Has participated in national and international conferences, symposia, seminars.

Manifestation of Identity Principles in
Composer's Creative Work
(Basing on the Sample of Fugue Genre)

There are two major problems distinguished among the multi-aspect issues related to the study of the identity phenomenon: identity formation and functioning. The author aims to study how the composer's already-formed thinking identity affects his creative process; how national, mental, religious, linguistic and other identities are manifested in his music. The identity of composer's thinking is successively reflected in different musical genres and frequently appears to be a stimulus for evolution. In the paper, the issue of composer's identity is discussed on the example of fugue – one of the most conservative genres. The subject of the analysis is contemporary fugue, which has been developing in two main directions:

- Application of typical classical model;
- Creation of new structures.

The composer's musical thinking is reflected in both cases as well as in other stages of the genre development (Baroque, Classicism, Romanticism) and contemporary fugue. On the example of the works of D. Shostakovich, P. Hindemith, O. Messiaen, A. Schnittke, N. Gudiashevili, E. Chabashvili shown is the composer's self-consciousness, identity on the levels of fugue such as: form, dramaturgy, content, musical vocabulary, compositional technique.

Musicologist, PhD in Art studies (dissertation: "Ostinato Forms in European Professional Music" Tbilisi, 1997), Associated Professor of the Music Theory Department at V.Sarajishvili Tbilisi State Conservatoire (TSC); Leads theoretical courses and specialty on BA, MA and Doctoral levels. Her scientific interest is focused on the study of contemporary music harmony, analysis, musical techniques and notation problems. She is the author of more than 30 scientific articles, the course of lectures including: "History of Polyphony" (2007), "Musical Form Analysis" (2012, co-author with D. Arutiunov-Jincharadze). Regularly participates in national and international conferences. Received DAAD (2012) and Georgian President's (1997-2000) scholarships; is the Vice Editor-in-chief of the Conservatoire's Scientific Online Journal "Musicology and Cultural Science". In various times she was a Manager of Doctoral programs and Academic secretary of the Scientific Council (2008-2010), Head of Study Department (2010-2013), Head of Research Department (since 2013) at TSC.

**Musical Identity in New Georgian Music:
Natela Svanidze — Eka Chabashvili**

Musical identity is extremely important in contemporary global world, especially for multi-cultural countries such as Georgia. Social factors have crucial influence on the identity. One of such social mechanisms is music which is universal and at the same time socially differentiated in most cases. The subject of the study is the problem of detection/maintenance of the identity at different stages of new Georgian professional music, on the example of Natela Svanidze — a repressed artist and Eka Chabashvili — a young composer. Basing on the comparison of main stylistic features, composition techniques of these composers, the author tries to reveal features of national and European/non-European, individual and "all-Georgian" features in the works of these women-composers.

**მარიკა ნადარეიშვილი
Marika Nadareishvili**

საქართველო
Georgia

PARTICIPANTS
მ მ გ ა ნ ი ს ტ რ ა ბ ი

მუსიკოლოგი, ხელოვნებათმცოდნეობის დოქტორი (დისერტაციის თემა „ოსტინატოს ფორმები ევროპულ პროფესიულ მუსიკაში“, თბილისი, 1997), თბილისის ვ. სარაჯიშვილის სახ. სახელმწიფო კონსერვატორიის მუსიკის თეორიის მიმართულების ასოცირებული პროფესორი. მიჰყავს თეორიული დისციპლინებისა და სპეციალობის ჯერსები სამივე საგანმანათლებლო საფეხურზე. მისი სამეცნიერო ინტერესები დაკავშირებულია თანამედროვე მუსიკის ჰარმონიისა და ფორმის, თანამედროვე საკომპოზიციური ტექნიკის, სანოტო დამწერლობის განვითარებისა და სხვა პრობლემებთან. არის 30-ზე მეტი სამეცნიერო ნაშრომის ავტორი, მათ შორის სალექციო ჟურნალის „პოლიფონიის ისტორიაში“ (2007) და „მუსიკალური ნაწარმოებების ანალიზში“ (დევილ არუთინოვ-ჯინჩარაძესთან თანაავტორობით, 2012). სისტემატურად მონაწილეობს ეროვნულ და საერთაშორისო კონფერენციებში. მიღებული აქვს DAAD-ის (2012), საქართველოს პრეზიდენტის (1997-2000) სტიპენდიები. არის კონსერვატორიის უღებრონული სამეცნიერო ჟურნალის „მუსიკისმცოდნეობა და კულტუროლოგია“ რედაქტორის მოადგილე. სხვადასხვა წლებში იყო ოსკ-ს სადოქტორო პროგრამების კოორდინატორი და სადისერტაციო საბჭოს სწავლული მდივანი (2008-10), სასწავლო დეპარტამენტის უფროსი (2010-13); ამჟამად სამეცნიერო კვლევების დეპარტამენტის უფროსია.

**მუსიკალური იდენტობა ახალ ქართულ მუსიკაში:
ნათელა სვანიძე — ეკა ჭაბაშვილი**

მუსიკალური იდენტობის პრობლემა უაღრესად მნიშვნელოვანი და აქტუალურია თანამედროვე გლობალურ სამყაროში. უკიდურესად საინტერესოა მისი კვლევა ისეთი მულტიკულტურული ქვეყნებისთვის, როგორც საქართველოა. იდენტობაზე გადამწყვეტ გავლენას ახდენს სოციალური ფაქტორები. ერთ-ერთი ასეთი სოციალური მექანიზმია მუსიკა, რომელიც უნივერსალურია და ამავდროულად, ხშირ შემთხვევაში სოციალურად დიფერენცირებულიც. ავტორის კვლევის ძირითადი საგანია იდენტობის გამოვლენის/შენარჩუნების პრობლემა ახალი ქართული პროფესიული მუსიკის სხვადასხვა ეტაპებზე. ყურადღების ცენტრშია სხვადასხვა თაობის ორი გამორჩეული ქართველი ქალი-კომპოზიტორის – „რეპრესირებული ხელოვანის“, ნათელა სვანიძისა და ეკა ჭაბაშვილის შემოქმედება. მოხსენებაში ნ. სვანიძისა და ე. ჭაბაშვილის შემოქმედებათა ძირითადი სტილისტური ორიენტაციების, საკომპოზიციო ტექნიკის თავისებურებების შედარების საფუძველზე გამოკვეთილია ეროვნულისა და ევროპულის, არაევროპულის, მიერო დონეზე კი — ინდივიდუალურისა და „ზოგადქართულის“ მეტნილად განსხვავებული ასახვა ამ ორი კომპოზიტორთან.

თუნჯერ ონდერი
Tuncer Önder

თურქეთი
Turkey

ჯარადენიზის ტექნიკური უნივერსიტეტის სახელმწიფო კონსერვატორიის ასისტენტ-პროფესორი. დაიბადა თურქეთში. კლასიკური გიტარის შესწავლა დაიწყო 14 წლიდან. დაამთავრა ბილკენტის მუსიკისა და საშემსრულებლო ხელოვნების უნივერსიტეტის (თურქეთი) კლასიკური გიტარის კლასი (2004, პედაგოგები: სონერ ეგესელი, ჯაგან ჯორანი, ჯურსატ ტერჯი). შემდეგ სწავლობდა ლექს ეიზენჰარდტთან ამსტერდამის კონსერვატორიაში, ჰოლანდიაში (2007). იქვე დანერგა სადიპლომო ნაშრომი ულადო კლასიკური გიტარის შესახებ. სადოქტორო დისერტაცია (ხელმძღვანელი ერლემ სოკმენი) დაიცვა მიმარ სინანის სახელმწიფო უნივერსიტეტის კონსერვატორიაში, სტამბოლში (2012). მონაწილეობა აქვს მიღებული მრავალ მასტერკლასში. ჩატარებული აქვს სოლო, საანსამბლო კონცერტები კლასიკურ და დანაყოფების გარეშე გიტარაზე თურქეთსა და მის საზღვრებს გარეთ. კლასიკურ გიტარას ასწავლიდა ანკარაში, ჰაცეტეპეს უნივერსიტეტის სახელმწიფო კონსერვატორიაში, ამჟამად ტრაბზონის ჯარადენიზის ტექნიკური უნივერსიტეტის სახელმწიფო კონსერვატორიაში უძღვება კლასიკური გიტარის კლასს და, ასევე, არის მუსიკოლოგიის დეპარტამენტის თანახელმძღვანელი. იგი 2014 წლიდან ავტორია რადიო-პროგრამისა კლასიკური მუსიკის შესახებ.

**აღმოსავლური და დასავლური ტრადიციების ურთიერთქმედებით
წარმოქმნილი საკრავი: კლასიკური გიტარა დანაყოფების გარეშე**

ბოლო წლებში ე.წ. ულადო (დანაყოფების გარეშე) გიტარა არ განეკუთვნება რომელიმე კონკრეტულ მუსიკალურ სახეობას. დღეს ამ ახალი ინსტრუმენტის პოპულარობა საოცრად სწრაფად იზრდება, თუმცა, დანაყოფების გარეშე გიტარა, განსაკუთრებით კლასიკური ულადო გიტარა, ჯერაც ვერ დამკვიდრდა. ამავდროულად, დანაყოფების გარეშე გიტარაზე შემსრულებელთა უმრავლესობას ელექტროგიტარისტები შეადგენენ, რომლებსაც არავითარი ჯავშირი არა აქვთ ისეთ ტრადიციულ საკრავებთან, როგორცაა უდი, ქუმუსი, საროლი და სხვ. ამ ინსტრუმენტებს მრავალი წლის მანძილზე იყენებდნენ სხვადასხვა კულტურაში. დანაყოფების გარეშე გიტარის შემსრულებლები უმეტესად სტანდარტულ 12 ტონიანი სისტემის ჰარმონიას იყენებენ. დანაყოფების გარეშე გიტარა ასევე ხელმისაწვდომია იმ შემსრულებლებისთვის, რომლებიც ქმნიან კომპოზიციებს მიკროტონულ სფეროში, მეოთხედ ტონში, სხვადასხვა საქვევებსა თუ ორნამენტულ ტიპებს. ეს მოვლენა, საზოგადოდ, „მაჯამის“ სახელითაა ცნობილი. მაჯამი არის თურქული კლასიკური მუსიკალური სტრუქტურა, რომელიც ეფუძნება განსხვავებული ინტერვალური სტრუქტურითა და თვითმყოფადი უწყვეტობით დაჯგუფებული/ფორმულირებული კომპოზიციის, პერფორმანსისა და იმპროვიზაციული გარკვეულ წესებს. ამრიგად, განსხვავებული მუსიკალური კულტურების ანარქული მჯაფიოდ ტრანსფორმირდა და ჩამოყალიბდა დანაყოფების გარეშე კლასიკური გიტარაში. საბოლოო ჯამში, ის დასავლური და აღმოსავლური ტრადიციების ურთიერთქმედების შედეგად გახდა ცნობილი. მოხსენებაში გამოკვლეულია ამ ახალი და უცნობი საკრავის ფორმირების პროცესი და განსხვავებული კულტურების გავლენა მასზე — ინსტრუმენტზე, რომელიც განეკუთვნება დასავლური და აღმოსავლური კულტურების მუსიკალურ პერსპექტივას.

Assistant Professor at Karadeniz Technical University State Conservatory. Was born in Turkey. He started classical guitar the age of 14. He studied classical guitar with Soner Egesel, Kagan Korad and Kursat Terci At Bilkent University Music and Performing Arts in Turkey. He graduated in 2004. After his study in Turkey, he started to practice classical guitar with Lex Eisenhardt at Conservatory of Amsterdam in Holland and graduated in 2007. During his study in Holland, he wrote a thesis about fretless classical guitar. He made his doctorate in Mimar Sinan University State Conservatory in Istanbul where he studied with Erdem Sökmen and graduated in 2012. He gave several concerts in Turkey and abroad with ensembles and as a solo artist with both fretless and standard classical guitar. He was attended to many masterclasses of Costas Cotsiolis, Marco Socias, David Russell, Tilman Hoppstock, Hubert kappel, Alfonso Moreno, Aniello Desiderio, Fred Jacobs and Zoran Dukic. He taught classical guitar at Hacettepe University State Conservatory in Ankara. Recently, he is a classical guitar teacher at the Musicology department of Karadeniz Technical University State Conservatory in Trabzon. Also he is co-head of Musicology department. In addition, He has been preparing and hosting a radio program that is sophisticated on classical music since October, 2014 in Turkey.

An Instrument Emerged from East and West Interactions: Fretless Classical Guitar

The Latest years, fretless guitar hasn't belonged to any mentionable musical kinds. Currently this new instrument's popularity is rising dramatically. However fretless guitar, especially classical fretless guitar has no substantial degree. At the same time, this recent explosion of fretless guitarists is mostly made up of electric guitar players in which has no connection with the traditional fretless instruments such as oud, cumbus, sarod or any others. These instruments have been used for several years in many kind of cultures. Mostly fretless players use the standard harmony with twelve tone system. Fretless guitar is also enabled players to attain microtonal realm, quarter-tone, different sounding slides, bends, and other ornamentations collectively called "makam" to their lines. Makam is the structure of Turkish classical music. It is provided from some rules for composing, performance and improvisation which is formulated by a dissimilar interval structure and a distinctive continuity. So the reflection of different musical cultures simply transformed and shaped the fretless classical guitar. Eventually it becomes known or prominent due to east and west interactions.

This paper explores the formation process and the effects of different cultures on this new and unknown instrument which is able to apply both musical perspectives of western and eastern cultures.

Ethnomusicologist, PhD in Art Studies, specialist of the Archive and Library Department of the *State Folklore Centre of Georgia*, a visiting teacher at V. Sarajishvili Tbilisi State Conservatoire (TSC). Completed Magistracy (2008) and Doctoral studies (ethnomusicology, 2011) at TSC. In the same years she was a member of the TSC folk ensemble. In 2008-2012 was a presenter at Folk Radio and the author of several ethnomusicological programs. The theme of her dissertation and major research area is Georgian traditional wedding music. Has participated in national and international scientific conferences, is the author of scientific publications, a participant of musical and folklore expeditions, ethnomusicological projects and presentations.

Georgian Wedding Song – Tradition and Modernity

In the wedding ritual of a particular ethnic group there are clearly imprinted the features that define its identity including musical language, the study of this reveals many important issues. One of such is the issue of the influence of foreign cultures on national musical language. Throughout the centuries-old history of our country assimilation of the elements of foreign culture by Georgian culture and their adaptation occurred many times. At the same time, national musical culture also remembers the cases of being oppressed by a foreign culture. Naturally, these processes have also been reflected in wedding music. From the 17th century foreign Eastern instruments alien to Georgian polyphony gradually started to penetrate into Georgian wedding ritual. Initially this trend appeared in elite society and urban life, later in rural areas as well. 20th century is a new page in the history of Georgian folk music. The epoch of technology completely changed the existence of folklore and man's musical environment. At wedding the tradition of best men was replaced by hired musicians, best men's songs – by pop music, traditional instruments – by electric musical instruments. The trend is still under way. The musical language of wedding is becoming more and more multicultural. However, it should be noted that performance of traditional wedding songs nowadays has been documented here and there. Apparently, this is thanks to the changes in the Georgians' national consciousness. Naturally, today folk music no longer has the function it had in the past, although the attempts to preserve ethnic musical tradition as a factor determining national identity are extremely significant and positive.

თონა რუხაძე
Teona Rukhadze
საქართველო
Georgia

PARTICIPANTS
0 0 6 5 6 0 1 1 2 3 0

ეთნომუსიკოლოგი, ხელოვნებათმცოდნეობის დოქტორი, საქართველოს ფოლკლორის სახელმწიფო ცენტრის საარქივო და საბიბლიოთეკო სამსახურის სპეციალისტი, თბილისის ვ. სარაჯიშვილის სახ. სახელმწიფო კონსერვატორიის მონწეული პედაგოგი. დამთავრა თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის მაგისტრატურა (2008) და დოქტორანტურა (2011) ეთნომუსიკოლოგიის სპეციალობით. მღეროდა კონსერვატორიის ფოლკლორულ ანსამბლში. იყო ფოლკ-რადიოს მუსიკალური წამყვანი და რამდენიმე გადაცემის ავტორი („ხალხური სიმღერის ოსტატები“, „ხალხური რიტუალის ევოლუცია“, „საზოგადო მოღვაწეები“, 2008-2012). მისი სადისკოგრაფიო ნაშრომის თემა და კვლევის ძირითადი სფეროა ქართული ტრადიციული საქორწილო მუსიკა. მონაწილეობდა ეროვნულ და საერთაშორისო კონფერენციებში. გამოქვეყნებული აქვს რამდენიმე სტატია. არის მუსიკალურ-ფოლკლორისტიკული ექსპედიციების, ეთნომუსიკოლოგიური პროექტებისა და პრეზენტაციების მონაწილე.

ქართული საქორწილო მუსიკა – ტრადიცია და თანამედროვეობა

ამა თუ იმ ეთნოსის საქორწილო რიტუალში მკაფიოდაა აღბეჭდილი მისი იდენტობის განმსაზღვრელი მახასიათებლები, მათ შორის მუსიკალური ენა, რომლის შესწავლა მრავალ საგულისხმო საკითხს აჩენს. ერთ-ერთი მათგანია ეროვნულ მუსიკალურ ენაზე უცხო კულტურათა ზეგავლენის საკითხი. ქართული კულტურის მიერ უცხო კულტურის ელემენტთა ასიმილაციას და ადაპტაციას ჩვენი ქვეყნის მრავალსაუკუნოვანი ისტორიის მანძილზე არაერთხელ ჰქონია ადგილი. ამავე დროს, ეროვნულ მუსიკალურ კულტურას უცხო კულტურით შევიწროების შემთხვევებიც ახსოვს. ბუნებრივია, ეს პროცესები საქორწილო მუსიკაშიც აისახა. XVII საუკუნიდან ქართულ ქორწილში თანდათან მოიკიდა ფეხი ქართული მრავალხმიანობისათვის უცხო აღმოსავლურმა საყრავებმა და მათზე შესრულებულმა რეპერტუარმა. ეს ტენდენცია თავდაპირველად მალალ საზოგადოებასა და ქალაქურ ყოფაში, მოგვიანებით კი სოფელადაც გამოიყვანა. ქართული მუსიკალური ფოლკლორის ისტორიაში ახალი ფერცელა XX საუკუნე. ტექნოლოგიზაციის ეპოქამ მთლიანად შეცვალა ფოლკლორული ყოფა და ადამიანის სმენითი გარემო. ქორწილში მაცურების ტრადიცია დაქირავებულმა მუსიკოსებმა შეცვალეს, მაცურული სიმღერები – პოპმუსიკამ, ტრადიციული საყრავები – ელექტროსაყრავებმა. ტენდენცია გრძელდება. ქორწილის მუსიკალური ენა სულ უფრო მულტიკულტურული ხდება. მიუხედავად ამისა, უნდა აღინიშნოს, რომ ქორწილებში ტრადიციული საქორწილო სიმღერების შესრულება აქა-იქ დღესაც ფიქსირდება. როგორც ჩანს, ეს ბოლო ათწლეულებში, ქართველთა ეროვნულ ცნობიერებაში მომხდარმა ცვლილებებმა განაპირობა. ბუნებრივია, თანამედროვეობაში ხალხურ მუსიკას აღარა აქვს ის დატვირთვა, რომელიც წარსულში ჰქონდა, თუმცა, ეთნიკური მუსიკალური ტრადიციის, როგორც ერის იდენტობის განმსაზღვრელი ფაქტორის, შენარჩუნების ცალკეული მცდელობებიც ძალზე მნიშვნელოვანი და დადებითი მოვლენაა.

მაია ტაბლიაშვილი
Maia Tabliashvili

საქართველო
Georgia

Musicologist, PhD in Art studies, Head of Study Department at V. Sarajishvili Tbilisi State Conservatoire (TSC), Associated Professor at the Department of Music Theory. She graduated from the Faculty of Musicology of TSC (Bachelor – 2001, Master - 2003); Dissertation – “The Role of Polyphony in Georgian Chamber-Instrumental Ensemble Music” (2005). Since 2006 has lead the course in polyphony and musical composition analysis at TSC. Main interest of her scholarly research is polyphonic characteristics of Georgian music; has published over 25 scientific articles, has participated in national and international conferences. Is the co-author (with D. Arutinov-Jincharadze) of the works “Polyphony in Georgian composers’ works” and a three-volume chrestomathy “Polyphony in Georgian music”.

მუსიკოლოგი, ხელოვნებათმცოდნეობის დოქტორი, თბილისის ვ. სარაჯიშვილის სახ. სახელმწიფო კონსერვატორიის სასწავლო დეპარტამენტის უფროსი, მუსიკის თეორიის მიმართულების ასოცირებული პროფესორი. დაამთავრა თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორია მუსიკისმცოდნის სპეციალობით. დისერტაცია დაიცვა თემაზე „პოლიფონიის როლი ქართულ ჯამერულ-ინსტრუმენტულ საანსამბლო მუსიკაში“ (2005). 2006 წლიდან მიჰყავს პოლიფონიისა და მუსიკალური ნაწარმოების ანალიზის კურსები თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიაში. იკვლევს ქართულ მუსიკაში პოლიფონიის გამოვლინების შემთხვევებს. გამოქვეყნებული აქვს 25-მდე სამეცნიერო სტატია. მიღებული აქვს მონაწილეობა ეროვნულ და საერთაშორისო კონფერენციებში. არის თანაავტორი (დევით არუთინოვ-ჯინჩარაძესთან ერთად) ნაშრომისა „პოლიფონია ქართველ კომპოზიტორთა შემოქმედებაში“ და სამკომიანო ქრესტომათიისა „პოლიფონია ქართულ მუსიკაში“.

ურთიერთკავშირის პრინციპი ჰიბრიდულ ფორმებში
(ქართველ კომპოზიტორთა ფუგა-სონატის მაგალითზე)

თანამედროვე სამყაროში ინტეგრაციისა და გლობალიზაციის პირობებში იდენტობის შენარჩუნება არც ისე იოლია, სწორედ ამიტაა განპირობებული მეცნიერთა განსაკუთრებული ინტერესი ამ პრობლემისადმი. იდენტობა განიხილება ვინრო თუ ფართო გაგებით, მათ შორის გამოიყოფა ეროვნული, ეთნიკური, სოციალური, კულტურული, რელიგიური, ცივილიზაციური, პროფესიული და სხვა სახის იდენტობა. მოხსენებაში ყურადღება გამახვილებულია მუსიკალურ კომპოზიციასა ფორმაქმნადი ფაქტორების შერევის პირობებში საწყისი კომპოზიციური მოდელების იდენტობის შენარჩუნების საკითხებზე. კერძოდ, განხილულია ევროპულ პროფესიულ მუსიკაში ორი უმნიშვნელოვანესი ფორმა-ჟანრის, ფუგისა და სონატის შერწყმის შედეგად წარმოქმნილ ჰიბრიდულ კომპოზიციებაში – ფუგა-სონატაში ამ ორი ფორმის ძირითადი პარამეტრების ურთიერთქმედებისა და მათი ფაქტურულ-კომპოზიციური პირველსახის შენარჩუნების საკითხი. ფუგა-სონატა გვევლინება, როგორც ფორმათა ურთიერთქმედების პროცესის შედეგი იდენტურობის შენარჩუნებისა და, იმავედროულად, განახლების გზაზე. წარმოდგენილია ევროპულ მუსიკალურ ხელოვნებაში ჩამოყალიბებული ამ ტიპის სინთეზური ფორმა-კომპოზიციის ნიმუშები და მისი ანალოგიები ქართველ კომპოზიტორთა შემოქმედებაში.

The Principle of Interrelation in Hybrid Forms
(On the Example of Georgian Composers' Fugue-Sonata)

It is not an easy task to maintain the identity in the contemporary world – the world of globalization and integration. This issue is of scholars' particular interest. Identity can be interpreted both in narrow and broad sense; distinguished among these are national, ethnic, social, cultural, religious, civilizational and professional identities. The author focuses on the problem of preservation of identity of original compositional models in the epoch of interfusion of musical forms. The paper deal with hybrid composition – fugue-sonata, emerged in European art music as a result of fusion of two most important forms and genres fugue and sonata, and discusses the issues of interaction of parameters and maintenance of compositional prototypes of these forms. Fugue-sonata is considered to be the result of interaction of forms – the process aimed to maintain identity on the one hand and to renew these forms on the other hand. Presented in the paper are the examples of synthetic forms in European music and their analogues in Georgian composers' works.

Ethnomusicologist, specialist at the Georgian Folk Music Laboratory of V. Sarajishvili Tbilisi State Conservatoire (TSC). Graduated from Musicology Department of TSC (folklore); completed post-graduate course (aesthetics of music). She studies the problems of aesthetic principles of Georgian secular and sacred music from the standpoint of medieval Georgian philosophy, her scholarly interests are focused on the creative work of the 11th century Georgian theologian and philosopher Ioane Petritsi and musical terms related with polyphony. She is the author of a number of articles in the proceedings of scientific works and journals. She regularly takes part in national and international conferences and symposia.

Ioane Petritsi's Musical Aesthetics at the Crossroads of Greek-Georgian Culture

Ioane Petritsi (11th c.) – the alumnus of the Academy of Mangana, Constantinople is known as a thorough connoisseur and admirer of Greek philosophy. His works include comments on his predecessor and contemporary Greek philosophers' thought. On the other hand the range of theological-philosophical problems selected for discussion by Petritsi, his attitude to the sacral dogma of Trinity and what is more obvious, Petritsi's vision of the phenomenon of music differs from Greek musical aesthetics. In his works Petritsi's shares Pythagoras' understanding of three in the fields of arithmetic, geometry and logics. In the case of music, he has different vision of the unity of three. Originality of Petritsi's thinking relative to Trinity has been clearly manifested in his musical analogies. In his musical aesthetics Petritsi considers essential regularities of both Greek and Georgian musical thinking. The category of "harmony" accepted in Greek philosophical vocabulary is replaced by the concepts of national origin: "rtva", "narti", "mortuleba". The term "ertoba sheqovlevisa" ("unity of tuning") in the epilogue of "Interpretations" is the musical analogy of Holy Trinity implying dialectical unity of three simultaneously sounding voices in the vertical. Particular is Petritsi's significance as of a theologian and thinker in the history of Georgian culture. Standing at the Greek-Georgian cultural crossroad, with his musical analogies he confirmed the existence of Georgian polyphony in Middle Ages as well as the fact, that three-part Georgian chant "ornamented" by the Holy Spirit was canonical.

ნინო ფირცხალავა Nino Pirtskhalava

საქართველო
Georgia

PARTICIPANTS
0 0 6 5 6 0 1 1 3 0

ეთნომუსიკოლოგი, თბილისის ვ. სარაჯიშვილის სახ. სახელმწიფო კონსერვატორიის ქართული ხალხური მუსიკალური შემოქმედების ლაბორატორიის სპეციალისტი. დაამთავრა თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის მუსიკისმცოდნეობის ფაკულტეტი (ფოლკლორის განხრით, 1979) და ასპირანტურა მუსიკალური ესთეტიკის განხრით. იკვლევს ქართული საერო და სასულიერო მუსიკალური შემოქმედების ესთეტიკის საფუძვლებს შუა საუკუნეების ქართული ფილოსოფიის ასპექტით. მისი სამეცნიერო ინტერესების სფერო ძირითადად XI ს-ის ქართველი ღვთისმეტყველისა და ფილოსოფოსის იოანე პეტრიძის შემოქმედება, ძველი ქართული ლექსიკა და მრავალხმიანობასთან დაკავშირებული სამუსიკო ტერმინოლოგიაა. გამოქვეყნებული აქვს არაერთი სტატია სამეცნიერო კრებულებსა და ჟურნალებში. სისტემატურად მონაწილეობს ეროვნულ და საერთაშორისო კონფერენციებსა და სიმპოზიუმებში.

იოანე პეტრიძის მუსიკალური ესთეტიკა ბერძნულ-ქართულ კულტურათა გზაჯვარედინზე

XI საუკუნის კონსტანტინოპოლში მანგანის აკადემიაში აღზრდილი იოანე პეტრიძის ცნობილია, როგორც ბერძნული ფილოსოფიის ზედმიწევნით მცოდნე და დიდი თავყანისმცემელი. მის ნაშრომებში ჯომენტირებულია წინამორბედ და თანამედროვე ბერძენ ფილოსოფოსთა ნააზრევი. მეორე მხრივ, პეტრიძის მიერ განსასჯელად ამორჩეული თეოლოგიურ-ფილოსოფიური პრობლემები, საკრალური სამების დოგმისადმი მისი დამოკიდებულება და, რაც განსაკუთრებით თვალსაჩინოა, მუსიკალური ხელოვნების ფენომენის პეტრიძისეული ხედვა ბერძნული მუსიკალური ესთეტიკისაგან განსხვავებულია. პეტრიძის ნაშრომებში რიცხვი სამის, სამების პითაგორული გაგება გაზიარებულია „რიცხენი“-ს (არითმეტიკა), „სამზომლო“-ს (გეომეტრია), ლოგიკის („სიკვირებაი“) სფეროში. მუსიკალური ხელოვნების შემთხვევაში სამების ერთების მისეული ხედვა განსხვავებულია. პეტრიძის აზროვნების ორიგინალურობა სამების თეზასთან მიმართებაში თვალსაჩინოდ მის სამუსიკო ანალოგიებში გამოვლინდა. იოანე პეტრიძის მუსიკალურ ესთეტიკაში გათვალისწინებულია როგორც ბერძნული, ისე ქართული მუსიკალური აზროვნების („გვარ“-ის) არსებითი კანონზომიერებანი. ბერძნულ საფილოსოფოსო ლექსიკაში აღიარებული კატეგორია „ჰარმონია“ ჩანაცვლებულია ეროვნული წარმომავლობის ცნებებით: „როთა“, „ნართი“, „მორთულება“, „განმარტება“-ს ბოლოსიკვავობის სამუსიკო ანალოგიაში გამოყენებულ ტერმინში „ერთობაი შეყოვლებსაი“ წმიდა სამების მუსიკალური ანალოგია, ანუ ვერტიკალში ერთდროულად მქლერი სამი ხმის დიალექტიკური ერთიანობაა ნაგულისხმევი. პეტრიძის, როგორც ღვთისმეტყველისა და მოაზროვნის მნიშვნელობა ქართული კულტურის ისტორიაში განსაკუთრებულია. ბერძნულ-ქართულ კულტურულ გზაჯვარედინზე მდგომმა, მან თავისი სამუსიკო ანალოგიებით დაადასტურა შუა საუკუნეებისათვის როგორც ქართული მრავალხმიანობის არსებობის, ისე სულიწმიდის მიერ „მორთული“ სამხმიანი ქართული გალობის კანონიერობის ფაქტი.

მარინა კავთარაძე
Marina Kavtaradze

საქართველო
Georgia

მუსიკოლოგი, ხელოვნებათმცოდნეობის დოქტორი, ვ. სარაჯიშვილის სახ. თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის მუსიკის ისტორიის მიმართულების ხელმძღვანელი და პროფესორი. უძღვება სპეციალობის კლასს, კითხულობს მსოფლიო და ქართული მუსიკის ისტორიის სპეციალურ კურსებს, აგრეთვე, საავტორო კურსებს არაევროპული ქვეყნების მუსიკის ისტორიაში, მუსიკალური თეატრის ისტორიასა და სამეცნიერო კვლევის მეთოდოლოგიაში. მისი ინიციატივით შეიქმნა სამუსიკისმცოდნეო სამაგისტრო კურსები („XX საუკუნის არაევროპული ქვეყნების მუსიკალური კულტურა“, „უახლესი ქართული მუსიკის ისტორია“) და საბაზალავრო კონცენტრაცია „მუსიკალური ჟურნალისტიკა“. მისი სამეცნიერო ინტერესები დაკავშირებულია კულტურათაშორისი ურთიერთობის, მულტიკულტურალიზმის, იდენტობის, ცოცხალი ტრადიციის, მუსიკის სემიოტიკის, მუსიკალური თეატრისა და სხვა პრობლემებთან. ავტორია 100-მდე სამეცნიერო ნაშრომის; სისტემატურად მონაწილეობს საერთაშორისო კონფერენციებსა და სიმპოზიუმებში; მისი ინიციატივითა და ხელმძღვანელობით არაერთი პროექტია განხორციელებული. იგი არის მთავარი რედაქტორი კონსერვატორიის სამეცნიერო ელექტრონული ჟურნალისა — „მუსიკოლოგია და კულტუროლოგია“; დამფუძნებელი და პასუხისმგებელი რედაქტორი საქართველოს კომპოზიტორთა ჯავშირის სამეცნიერო შრომების კრებულთა სერიისა — „მუსიკოლოგიური ძიებანი“; თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის სადისერტაციო საბჭოს თავმჯდომარე და წარმომადგენლობითი საბჭოს სპიკერი; საქართველოს კომპოზიტორთა შემოქმედებითი ჯავშირის გამგეობის წევრი. დაჯილდოებულია პრემიით „საუკეთესო სამუსიკისმცოდნეო ნაშრომისათვის“ (2012).

„თავისი“ და „სხვისი“:
დასავლურ-აღმოსავლური კროსკულტურული პროცესის მარკერები
XX საუკუნის მუსიკაში

მოხსენებაში განხილულია ევროპული საკომპოზიტორო შემოქმედებისა და არაევროპული ტრადიციული მუსიკის ურთიერთქმედების პროცესები XX საუკუნის II ნახევარში. კვლევის მიზანია ამ პროცესში პარალელური და ურთიერთგადაწყვეტილი თემების წარმოჩენა აღმოსავლური ტრადიციის მუსიკოსთა შემოქმედების მაგალითზე. თუ დასავლური ტრადიციის კომპოზიტორებმა აღმოსავლური პოეტიკის, სიმბოლიკის, ფილოსოფიური სიბრძნის ინტეგრირება მოახდინეს, აღმოსავლეთ აზიის ქვეყნების კომპოზიტორებმა (იაპონია, ჩინეთი, თურქეთი) აქტიურად აითვისეს ევროპული მუსიკალური კომპოზიციის კანონები, ჟანრები, ფორმები და ავანგარდისტული იდეები. შესაბამისად, დასავლური და აღმოსავლური ტრადიციების კროსკულტურულ ურთიერთობაში იკვეთება შემდეგი დონეები: 1) სემანტიკური, რელიგიურ-ფილოსოფიური, მენტალური (პოეტიკა, თემები, სიმბოლოები, კონცეპტები); 2) ენობრივი; 3) ტექნიკურ-კომპოზიციური; 4) ჟანრულ-სტილისტური; 5) არქიტექტონიკური. პოსტ-მოდერნიზმის ეპოქაში აღმოსავლური და დასავლური კულტურული ტრადიციების შერევის, ექსტრაპოლაციისა და სინთეზის პროცესმა წარმოქმნა ახალი კროსფენომენი, რამელმაც კულტურათაშორისი ჯავშირების ამ სისტემაში სულ უფრო გართულა ეროვნული იდენტობის მარკერების განსაზღვრა. მოხსენებაში წარმოდგენილი პრობლემებისა და ჭრილობის ფოკუსირებული ისეთი მოვლენები, როგორიცაა „მსოფლიო მუსიკა“ და აზიური ავანგარდი.

Musicologist, PhD in Art studies, Professor, Head of Music History Department at V. Sarajshvili Tbilisi State Conservatoire; she leads special courses in the history of Western music and Georgian Music and author's courses in “Music History of non-European Countries”, “History of Musical Theatre” and “Methodology of Scientific Research”. She was the initiator of Master's degree Program courses in Music History (“Non-European Musical Culture in the 20th Century”, “Modern Georgian Music History”), Bachelor degree Program “Music Journalism”. Marina Kavtaradze's scientific interests are focused on the problems such as intercultural and multicultural relations, problems of identity, totalitarianism and semiotics of music etc. She is the author of about 100 scientific works; regularly participates in national and international conferences, symposia; a number of projects have been initiated and implemented under her guidance. Marina Kavtaradze is the editor-in-chief of scientific online journal “Musicology and Cultural Science”, the founder and responsible editor of the series of scientific works “Musicological Researches” of the Creative Union of Georgian Composers; She is the speaker of the Senate and chairperson of the dissertation committee at Tbilisi State Conservatoire; a Board member of the Creative Union of Georgian Composers. In 2012 she was awarded the Prize for Best Musicological Work.

“One's own” and “Other's”:
Markers of Western and Eastern Cross-cultural Process in the 20th Century Music

The paper deals with the processes of interaction between European composer's art and non-European traditional music in the second half of the 20th century. The study aims to demonstrate parallel and cross topics in this process on the example of the musicians of Eastern tradition. If the composers of Western tradition integrated Eastern poetry, symbolism and philosophical wisdom, the composers of East Asian countries (Japan, China) actively mastered the laws, genres, forms and advanced ideas of European music composition. Consequently, the following levels can be identified in Western and Eastern cross-cultural relations: 1) semantic, religious-philosophical, mental (poetics, topics, symbols, concepts), 2) linguistic, 3) technical-compositional, 4) genre-stylistic, 5) architectonical. The process of merging, extrapolation and synthesis of Western and Eastern cultural traditions in the post-modernist epoch gave rise to the new cross-phenomenon, which complicated the identification of national identity markers in the system of cross-cultural associations. On the background of the presented problems, the paper focuses on the events, such as World music and Asian avant-garde.

Ethnologist, Doctor of Historical sciences, works at Ivane Javakishvili Institute of History and Ethnology and invited teacher of Ethnology and Ethnology of Georgia at V. Sarajishvili Tbilisi State Conservatoire. Graduated from the Faculty of West European Languages and Literature (English Language) of Tbilisi State University (1977). Received PhD. in Ethnology (1991). In various years she was a visiting teacher of Ethnology at Tbilisi Theological Academy, High School of Georgian Folk Music and Chanting, a coordinator of the International Centre for Christian Studies of the Patriarchy of Georgia, academic secretary of the Board for Restoration of Svetitskhoveli Cathedral Buildings. Since 2003 she has been a member of the Georgian Developing Group of the International Association of Jungian Psychotherapy, since 2006 co-founder of The Christian Women's Centre of Georgia. In 2011 with the exchange program of DAAD, she was at The Philipps University of Marburg. She has worked on the interrelation problems of Christianity and pre-Christian beliefs, identity, ethno psychology and history of folk religious beliefs in Georgia. Is the author of about 90 scientific articles (in Georgia, Russian and English) and 4 monographs (including two as a co-author); has participated in a number of conferences and symposia.

Vine and Woman – One of the Cardinal Symbols of Georgian Identity (Ethnological Research)

In the center of one of the ancient Georgian mythological narratives, connected with the land of *Batonebi* (masters), we encounter the figure of great mother Nana. For the Georgians the land of *Batonebi* is one of the images of paradise, with eternal light, ruby *marani* (place for storing wine in special vessels) and a poplar growing nearby. This poplar is the tree of life, tree of immortality. The wine in this marani bestows immortality. This mythological picture of paradise emerges from the texts of sanctuary lullabies, sung and performed as round dances at the sanctuaries during the ritual. When St. Nino came to Georgia in the 4th century, the Holy Virgin gave her the cross made of vine rods. In the 12th century, king Demetre I of Georgia wrote a hymn "Thou Art are a Vineyard" in iambic meter (Georgian *Shen khar venakhi*) dedicated to the Holy Virgin – the patroness of Georgia according to the church tradition. This hymn has survived as a chant. If we look at the development of the Georgians' religious mentality, we will see the symbols significant for Georgian identity. These are vine, representing the tree of life/cross, and the holy woman, connected with it. In religious practice there always are texts and music dedicated to their veneration. In our opinion, the vine cross, the "Georgian Cross" that Our Lady gave to St. Nino is one of the most obvious images of Georgian identity that also contains in itself pre-Christian worldviews. This image emerged in Georgia, at the meeting place of foreign cultures. Collective consciousness, that contains in itself nation's cardinal symbols, penetrates all spheres of human life. These kinds of symbols are mostly obvious in the creative work of people (including music) where they express national identity with the help of the certain structure of sounds and national musical mentality.

**ნინო ღამბაშიძე
Nino Ghambashidze**

საქართველო
Georgia

PARTICIPANTS
0 0 6 3 6 0 1 1 3 0

ეთნოლოგი, ისტორიის მეცნიერებათა დოქტორი, ივ. ჯავახიშვილის სახ. ისტორიისა და ეთნოლოგიის ინსტიტუტის თანამშრომელი და თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის მონვეული პედაგოგი ეთნოლოგიასა და საქართველოს ეთნოლოგიაში. დაამთავრა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის დასავლეთ ევროპისა და ენების ლიტერატურის ფაკულტეტი ინგლისური ფილოლოგიის განხრით (1977), დისერტაცია დაიცვა ეთნოლოგიაში (1991). სხვადასხვა წლებში იყო თბილისის სასულიერო აკადემიასთან არსებული საეკლესიო გალობისა და სიმღერის უმაღლესი სასწავლებლის მინვეული პედაგოგი, საქართველოს საპატრიარქოსთან არსებული ქრისტიანული კვლევების საერთაშორისო ცენტრის კოორდინატორი და სვეციცხოვლის საკათედრო ტაძრის შენობა - ნაგებობათა აღდგენის ხელშემწყობი დარბაზის სწავლული მდივანი. არის საერთაშორისო ონგინური ფსიქოთერაპიის ასოციაციის საქართველოს განვითარების ჯგუფის წევრი (2003 წლიდან), ასევე საქართველოს ქრისტიან ქალთა ცენტრის ერთ-ერთი დამფუძნებელი (2006 წლიდან). DAAD-ის გაცვლითი პროგრამით იმყოფებოდა მარბურგის ფილიპის უნივერსიტეტში (2011). მისი სამეცნიერო ინტერესების სფეროა რელიგიის ისტორია, რიტუალები, დღესასწაულები, ქრისტიანობა-წარმართობის ურთიერთმიმართების საკითხები, იდენტობის, ეთნოფსიქოლოგიის პრობლემები. არის 4 მონოგრაფიის (აქედან ორის თანაავტორობით) და 90-მდე სამეცნიერო სტატიის ავტორი ქართულ, რუსულ და ინგლისურ ენებზე, მრავალი კონფერენციისა და სიმპოზიუმის მონაწილე.

ვაზი და ქალი - ქართველთა თვითშეგნების ერთ-ერთი ყარდინალური სიმბოლო (ეთნოლოგიური ძიებანი)

ქართველთა უძველესი მითოლოგიური გადმოცემა, რომლის ცენტრალური ფიგურა დიდი დედა ნანა, ბაკონების საზრანებულს უკავშირდება. ეს ქართველთა წარმოსახვითი სამოთხეა. იქ იაგუნდის მარანი და მასთან ამოსული ალვაა. მარანთან ამოსული ალვა სიცოცხლის ხის სიმბოლოა, ხოლო მარნის ქვევრებში ჩასხული ღვინო, უკვდავების მიმნიჭებელია. ეს მითოლოგიური სურათი ხატის ნაწილის ტექსტშია მოცემული, რომელიც სახაგო რიტუალების დროს სიმღერის სახით სრულდება. IV ს-ში საქართველოში საქადგებულად შემოსულ წმ. ნინოს ღვთისმშობელი ვაზის ჯვარს აძლევს. XII ს-ში ქართველთა მეფე, დემეტრე I ღვთისმშობელს, რომლის წილხვედრიცაა, საეკლესიო გადმოცემით, საქართველო, უძღვნის მუნ ხარ ვენახის სახელით ცნობილ იამბიკოს. იგი ჩვენში დღესაც ცოცხლობს საგალობლის სახით. ქართველთა რელიგიური აზროვნების ერთ ხაზს თუ გავაღვწევთ თვალს, ჩვენი აზრით, დავინახავთ ჩვენეული მსოფლმხედველობისთვის დამახასიათებელ ერთ-ერთ სიმბოლოს: ვაზის სახით წარმოღვენილ სიცოცხლის ხეს/ჯვარს და მასთან დაკავშირებულ წმინდა ქალს. რელიგიურ პრაქტიკაში სხვადასხვა სახით წარმოღვენილ ამ სიმბოლოთ, თან ახლავს შესაბამისი ტექსტი და მუსიკა. ვაზის ჯვარი კი, ვფიქრობთ, ქართული იდენტობის ერთ-ერთი ყველაზე ნათელი ხატია, რომელშიც ქართველთა წინარე ქრისტიანული მსოფლმხედველობაა შერწყმული და რომელიც უცხო კულტურებთან შეხვედრის შედეგად ქართულ ნიადაგზე წარმოიშვა. კოლექტიური ცნობიერება, რომელიც თავის თავში მოიცავს ერის ყარდინალურ სიმბოლოებს, იჭრება და მსჭვალავს ადამიანის ცხოვრების ყველა სფეროს. ამგვარი სიმბოლოები განსაკუთრებით საცნაურია ხალხის შემოქმედებაში და მათ შორის მუსიკაში, სადაც ისინი ბევრათა გარკვეული წყობის გზით, ამ ერისთვის დამახასიათებელი მუსიკალური აზროვნების საშუალებით გადმოიცემა.

ნანა შარიკაძე
Nana Sharikadze

საქართველო
Georgia

მუსიკოლოგი, ხელოვნებათმცოდნეობის დოქტორი, თბილისის ვ. სარაჯიშვილის სახ. სახელმწიფო კონსერვატორიის მუსიკის ისტორიის მიმართულების ასოცირებული პროფესორი. მისი სამეცნიერო ინტერესები დაკავშირებულია შემდეგ საკითხთა წრესთან: XX საუკუნის მუსიკალური ავანგარდი, XX-XXI საუკუნეების მუსიკალური თეატრი, გოტალიტარული რეჟიმი და მუსიკა, ამერიკული მუსიკა, თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიაში ჟიოხულობს მუსიკის ისტორიის ჟურნალს; მისი ინიციატივით შეიქმნა სამაგისტრო კურსი („XX საუკუნის მუსიკალური თეატრი“) და საბაკალავრო კონცენტრაცია („მუსიკის მენეჯმენტი“). იგი სისტემატურად მონაწილეობს ეროვნულ და საერთაშორისო კონფერენციებში (ამერიკის შესწავლის ინსტიტუტის ყოველწლიური საერთაშორისო კონფერენცია თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში; თსუ-ს კონფერენციები); სხვადასხვა წლებში მიღებული აქვს DAAD-ისა (2012) და საქართველოს პრეზიდენტის სტიპენდიები (2002-2004); მისი სამეცნიერო ნაშრომები გამოქვეყნებულია საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის ჟურნალში „მოამბე“, ელექტრონულ სამეცნიერო ჟურნალში „მუსიკოლოგია და კულტუროლოგია“, თსუ-ს სამეცნიერო შრომათა კრებულებში. არის საქართველოს კომპოზიტორთა შემოქმედებითი კავშირის წევრი; კონსერვატორიის საერთაშორისო ურთიერთობათა დეპარტამენტის უფროსი, სამეცნიერო ელექტრონული ჟურნალის — „მუსიკისმცოდნეობა და კულტუროლოგია“ სარედაქციო საბჭოს პასუხისმგებელი მდივანი.

**მუსიკალური იდენტობის ზოგიერთი ასპექტი
ე. ჭაბაშვილის შემოქმედებაში**

მოხსენებაში განხილულია ეკა ჭაბაშვილის საკომპოზიტორო აზროვნება მუსიკალური იდენტობის ზოგიერთი ასპექტის ჭრილში. საბჭოთა კავშირის დაშლამ გასული საუკუნის 90-იან წლებში სრულიად ახლებურად დასვა საკითხი ეროვნულისა და გლობალურის, ინდივიდუალურისა და საზოგადოს ურთიერთმიმართების შესახებ. სხვადასხვა კულტურათა გზაჯვარედინზე არსებობის, კულტურათაშორისი დიალოგისა და მის კონტექსტში ეროვნული მუსიკალური იდენტობის შენარჩუნების ნათელ მაგალითს წარმოადგენს ქართული თანამედროვე პროფესიული მუსიკა. პოსტსაბჭოთა პერიოდის ქართულმა პროფესიულმა საკომპოზიტორო სკოლამ მუსიკალური იდენტობის გამოვლენის საინტერესო ფორმები და მუსიკალურ-ენობრივი მოდელები შექმნა, რამაც მეტად ორიგინალური გამოხატულება პოვა თანამედროვე ქართული მუსიკის ერთ-ერთი საინტერესო წარმომადგენლის — ეკა ჭაბაშვილის შემოქმედებაში. მოხსენების ფარგლებში ეკა ჭაბაშვილის შემოქმედების მაგალითზე ყურადღება გამახვილდება მუსიკალურ იდენტობასთან დაკავშირებულ საკითხებზე, როგორცაა:

- ინდივიდუალური საკომპოზიტორი აზროვნებისა და გლობალური მუსიკალური პროცესების ურთიერთმიმართება;
- ინდივიდუალურისა და ეროვნული მუსიკალური სკოლის ურთიერთკავშირი;
- „თვითიდენტობა“ — რა სოციალურ-ფსიქოლოგიური და მხატვრული საფუძველი აქვს ე. ჭაბაშვილის შემოქმედებაში მუსიკალური იდენტობის გამოვლენის თავისებურებებს.

Musicologist, PhD in Art studies, Associated Professor at Music History Department of V. Sarajshvili Tbilisi State Conservatoire (TSC). Her research is focused on the 20th century musical avant-gardes, contemporary musical theatre, totalitarian regimes and music, American music. She leads the course in Music History. New MA course (“XX century Musical Theatre”) as well as BA concentration (Musical Management) has been introduced and implemented at TSC on her initiative. She regularly participates in national and international conferences. At various times she received the DAAD (2012) and Georgian Presidential Scholarships (2002-2004). Her works appear in publications such as GESJ “Musicology and Culturology”, Bulletin of the Georgian Academy of Science, Collection of scientific works of TSC. She is a member of the Creative Union of Georgian Composers; is executive secretary of the GSEJ, head of International Relations Department and the member of the Academic Council of TSC.

Eka Chabashvili's Works Through Some Aspects of Musical Identity

The paper deals with the composer's thinking of Eka Chabashvili through some aspects of musical identity. Problems of national identity, cultural dialogue and multiculturalism acquired particular importance for Georgia especially after the disintegration of the Soviet Union. Contemporary Georgian art music is a clear example of the existence at the crossroads of various cultures, intercultural dialogue and maintenance of musical identity. Georgian professional school of composition created interesting forms and musical-lingual models of the manifestation of musical identity; these were originally expressed in the works of Eka Chabashvili – one of the most interesting representatives of contemporary Georgian music. Georgian music of Post-Soviet era has gone through different stages and created various musical-linguistic, as well as genre models. This article presents a number of key themes relating to the concept of musical identities. It provides a definition of identity, with a discussion of why identity is a timely topic for consideration mainly for multiethnic/multicultural societies. Authors aim is to represent E. Chabashvili through the semi-structured interview methods, for understanding how professional musicians construct their identities in relation to both their musical activities and wider cultural issues. The article looks next at how theories of self-identity can help to explain some of the behavioural aspects of musical identities. Presented article's will attempt to show the influence of musical development and musical achievement, about what it is to be “part of world and at the same time maintaining emphases on roots” on the example of E. Chabashvili's creative works.

She is a pianist currently undertaking the MPhil/PhD in Performance degree at Royal Northern College of Music in Manchester with the supervision of Dr. David Home and Dr. Stephen Savage. She obtained her Master degree in piano performance at Royal College of Music in London. In 2012 she received her Bachelor of Arts degree with First Class Honors from Tehran University, College of Music and Drama. Kiana has performed in many venues across the UK, Italy, Austria, Portugal and Middle-East. She is the recipient of several awards including the 1st Prize of Fajr Music Festival (Iran), the 1st Prize of the 12th Luigi Zanucoli International Competition (Italy), the Excellence Award with full scholarship at Tehran University, and others. She has taken part in numerous national and international festivals and masterclasses given by outstanding pianists such as Michel Béroff, Philippe Cassard, Boris Berman (Yale School of Music), Luiz de Moura Castro (Hart School of Music), Paul Badura-Skoda, Andrew Zolinsky, Andrew Ball, Julian Jacobson, Ian Jones, Gottlieb Wallisch, Tamara Dolidze and others. In addition to her performance activities Kiana is an active researcher. Her recent research activities include an upcoming presentation at Cambridge University for the Symposia Iranica and a lecture-recital given at Royal College of Music for the Nava Music Festival in December 2014. She has studied with renowned UK researchers such as Dr. Ingrid E. Pearson, Dr. Amy Blier-Carruthers and Dr. Aaron Williamson. She is the co-founder of the Iranian Music Heritage Movement organization.

Three Iranian Composers in Diaspora: Music Identity in a Cross-Cultural Context

Iran's geographic position in relation to Europe and other dominant countries automatically assigns the status of 'peripheral country'. This implicit dichotomy centre/periphery has ramifications that go through economic to cultural aspects, including artistic and creative productions that central countries produce and disseminate to peripheral countries. Classical music as a specific Western cultural product is an Eurocentric artistic activity focused on a cluster of major cultural and economic nations namely France, Germany and United States during the 20th century. Classical music's increasing geographic scope – with colonialism, westernization or accelerated globalization – encouraged peripheral countries to be educated in this art form. Consequently many individuals have travelled to central countries to access the latest developments in the music field where some returned home, and others stayed abroad (in 'spaces of enunciation'). Major historical events of the 20th century such as the October Revolution of 1917, the 1st and 2nd World Wars and, in Iranian history, the 1979 Iranian Revolution, resulted in a mass displacement of individuals that came from inside and outside Europe. A key aspect in understanding the (emigrant) composer's position is that dissemination of their creative work in central countries sometimes requires local agents to heighten regional characteristics so that their music becomes attractive to the marketplace. The aim of this paper is to discuss through (comparative) music analysis how these composers engaged with Western tradition and reveal what it means to be an 'Iranian composer' in different geographical and historical contexts. It will be illustrated how the potential of Persian music in a Western paradigm was explored by considering the influence of Persian elements in interaction with 'western-style' approaches to melody, counterpoint, harmony, rhythm and structure.

ქიანა შაფიეი
Kiana Shafiei

ირანი
Iran

PARTICIPANTS
2016-2017

პიანისტი. ამჟამად სწავლობს სადოქტორო პროგრამაზე მანჩესტერში მუსიკის სამეფო ჩრდილოეთ კოლეჯში პროფესორ დევიდ ჰორნთან და სტეფან სევიჯთან. მაგისტრის ხარისხი მიიღო ტონდონის სამეფო მუსიკის კოლეჯში, ხოლო ბაკალავრის ხარისხი – თეირანის უნივერსიტეტის მუსიკისა და დრამის კოლეჯში. კონცერტებით გამოდიოდა გაერთიანებულ სამეფოში, იტალიაში, ავსტრიაში, პორტუგალიასა და შუა აღმოსავლეთში. არის ეროვნული და საერთაშორისო კონკურსებისა და ფესტივალების ტაურეატი: ფაჯირის მუსიკალურ ფესტივალზე პირველი პრიზის მფლობელი (ირანი), ლუიჯი ზანუკოლის მე-12 საერთაშორისო კონკურსის პირველი პრიზის მფლობელი (იტალია), თეირანის უნივერსიტეტის სტიპენდიანტი და სხვ. მონაწილეობა აქვს მიღებული სხვადასხვა მასტერკლასებში. იგი აქტიური მკვლევარიცაა. ბოლო პერიოდში აგარებს ლექცია-კონცერტებს (სამეფო მუსიკალური კოლეჯის სიმპოზიუმი Iranica; Nava მუსიკის ფესტივალი). სწავლობდა ცნობილ ბრიტანულ მკვლევრებთან (ი.ე. პირსონი, ე. ბლიე-ჯარაზური, ა. ვილიამონი). არის მოძრაობა – „ირანული მუსიკალური მემკვიდრეობის“ თანადამფუძნებელი.

სამი ემიგრანტი ირანელი კომპოზიტორი დიასპორიდან: მუსიკალური იდენტობა კულტურათა გაზავარდინის კონტექსტში

ირანის გეოგრაფიული მდებარეობა ევროპასა და სხვა გავლენიან ქვეყნებთან მიმართებაში ავტომატურად გულისხმობს „პერიფერიული ქვეყნის“ სტატუსს. ცენტრი/პერიფერიის ეს ფარული დიქტომია განფენილია ეკონომიკურიდან კულტურულ ასპექტებამდე, მოიცავს იმ მხატვრულ და შემოქმედებით პროდუქციას, რომელსაც ცენტრალური ქვეყნები პერიფერიულ ქვეყნებში აწარმოებენ და ავრცელებენ. ელასიკური მუსიკა, როგორც დასავლეთის კულტურის სპეციფიკური პროდუქტი, წარმოადგენს ევროპაზე ორიენტირებულ შემოქმედებით აქტივობას, რომელიც ფოკუსირებულია საფრანგეთის, გერმანიისა და ამერიკის კულტურულ და ეკონომიკურ ჯგუფებზე. ელასიკური მუსიკის მზარდი გეოგრაფიული საზღვრები (კოლონიზაციით, „დასავლეთიზაციით“ ან დაქარაზებული გლობალიზაციით) ხელს უწყობს პერიფერიულ ქვეყნებს იყვნენ ხელოვნების ამ დარგში განსწავლულები. შესაბამისად, ბევრი პიროვნება მოგზაურობს ცენტრალურ ქვეყნებში, რათა წვდომა ჰქონდეს უახლესი მუსიკის ტენდენციებთან; ზოგიერთი მათგანი ბრუნდება სამშობლოში, ზოგიც – რჩება საზღვრებს გარეთ. XX ს. უმთავრესმა მოვლენებმა – 1917 წ. ოქტომბრის რევოლუციამ, I და II მსოფლიო ომებმა, ირანის ისტორიაში კი 1979 წ. ირანულმა რევოლუციამ, გამოიწვია ევროპასა და მის საზღვრებს გარეთ მცხოვრებ ხალხთა მასობრივი გადაადგილება. ემიგრანტი კომპოზიტორის ფენომენის შეცნობისას გასათვალისწინებელია, რომ საკუთარი შემოქმედების ცენტრალურ ქვეყნებში გასავრცელებლად მათ ზოგჯერ ესაჭიროებათ ადგილობრივი აგენტების დახმარება, რაც იწვევს ადგილობრივი თავისებურებების ხაზგასმას, და შესაბამისად, განაპირობებს მათი მუსიკის მომხიბვლელობას სამომხმარებლო ბაზრისთვის. მოხსენების მიზანია კომპარატიული მუსიკალური ანალიზის მეშვეობით ვიმსჯელოთ, რა კავშირში არიან ეს კომპოზიტორები დასავლეთის ტრადიციებთან, ვაჩვენოთ, რას ნიშნავს იყო „ირანული კომპოზიტორი“ განსხვავებულ გეოგრაფიულ და ისტორიულ კონტექსტში. განვიხილავთ, თუ როგორ ვლინდება დასავლურ პარადიგმაში სპარსული მუსიკის შესაძლებლობები, გათვალისწინებული იქნება, რა გავლენა აქვს სპარსული ელემენტების „დასავლურ სტილთან“ ურთიერთქმედებას მულოდიაზე, კონტრაპუნქტზე, ჰარმონიაზე, რიტმსა და ფორმაზე.

კატაჟინა შიმანსკა-სტუჟკა
Katarzyna Szymańska-Stułka

პოლონეთი
Poland

Doctor of humanistic sciences, representative of Fryderyk Chopin University of Music, Department of Composition, Conducting and Theory of Music. Her field of research concentrates on the theory of music, especially on the theory of musical work with the philosophical background and cultural interdisciplinary context as well as on the output of Polish modern composers. She is the author of the following books: 1. *Hamasie Karola Szymanowskiego. Poziomy istnienia dzieła* [Hamasie by Karol Szymanowski. The levels of the work's existence] (1997), 2. *Idiom polski w twórczości Andrzeja Panufnika* [Polish idiom in the work of Andrzej Panufnik] (2006), and several papers presented during the international conferences, among them are: *Splendid isolation - kilka spojrzeń na styl twórczy Karola Szymanowskiego ze zmiennej perspektywy czasu i przestrzeni*, [Splendid isolation – a few visions of Karol Szymanowski's work from the perspective of time and space] (Warszawa 2009), *Spectrum światła i przestrzeni w twórczości Mieczysława Karłowicza* [Spectrum of light and space in Karłowicz music] (Warszawa, Oxford 2009), *Rejony muzycznej wyobraźni. Espaces imaginaires Fryderyka Chopina* [Fryderyk Chopin espaces imaginaires. Artistic vision areas] (Warszawa 2010), *MusicalSpace with reference to the artistic tendencies of Art Nouveau in Gustav Mahler's symphonies* (Ljubljana 2011), *Theatre of sounds concept in music of Lutosławski* (Ljubljana 2013).

Idea of Space in Music in Intercultural Perspective

Idea of space in music is the leading topic of my latest musical research. I have concentrated on problems of space in music in the historical and philosophical European perspective and I tried to discover similarities between meaning of space in different cultural moments and musical form dominating in these times. Musical form seems to be a mirror of the sense of space expressed in human scientific discourse and artistic performance in many historical moments from Antiquity to present times. In the light of the above I singled out the following turning points that determined the changes in the understanding of space in the humanistic thought and the accompanying transformations in the organization of musical space. They can be also referred to the trans-cultural idea of space in music. I am going to describe some of them using the following Polish contemporary music examples. The idea of liberation of the space in music is shown with reference to Andrzej Panufnik's *Landscape* which presents a new vision of musical form – a form of paysage and Mieczysław Karłowicz's *Eternal songs* which introduces a kind of a "light narration" and spatial construction in musical form expressed in terraced-like and layers concept of musical structure. The idea of space as an entity referred to the concept of musical integrity, vision of cultural integration in music can be observed in Panufnik's *Sinfonia di sfera* – as an inspiration of the geometrical shape of nature mirrored in the symphony's elements and in Karol Szymanowski's esthetics concerned a modern correspondence of arts and cultures (ex. *Myths King Roger, 3rd Symphony "Song of the Night"*). The idea of concentration on a sound itself and experiments with sound connected with widening and deepening the space can be discerned in connection to the sound architecture concept in Witold Lutosławski's *Chain II* which is a kind of study of sounds colours and tints in orchestral instruments combinations and *free musical narration*.

ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა დოქტორი, ფრედერიკ შოპენის სახ. მუსიკის უნივერსიტეტის კომპოზიციის, დირიჟორობისა და თეორიის დეპარტამენტის წარმომადგენელი. მისი კვლევის სფეროა მუსიკის თეორია, კერძოდ, მუსიკალური ნაწარმოები ფილოსოფიურ და კულტურულ ინტერდისციპლინარულ კონტექსტში, ასევე, თანამედროვე პოლონელი კომპოზიტორების შემოქმედება. ავტორია წიგნების: „ჰაროლ შიმანოვსკის *Hamasie*. ნაწარმოების არსებობის დონეები“ (1997), „პოლონური იდიომები ანდრეი პანუფნიკის შემოქმედებაში“ (2006), მონაწილეობს საერთაშორისო კონფერენციებში. წაუთხუთხურ მოხსენებებს შორისაა: „ბრწყინვალე იზოლაცია — რამდენიმე შეხედულება ჯაროლ შიმანოვსკის შემოქმედებაზე დროისა და სივრცის პერსპექტივის კუთხით“ (ვარშავა, 2009), „სინათლის სპექტრი და სივრცე ჯარლოვიჩის მუსიკაში“ (ვარშავა, ოქსფორდი, 2009); „მუსიკალური სივრცე გუსტავ მალერის სიმფონიებში *Art Nouveau*-ს მხატვრულ ტენდენციებთან კავშირში“ (ლიუბლიანა, 2011); „ბგერათა თეატრის კონცეფცია ლუტოსლავსკის მუსიკაში“ (ლიუბლიანა, 2013).

სივრცის იდეა მუსიკაში ინტერკულტურულ პერსპექტივაში

მუსიკაში სივრცის იდეა ავტორისათვის ბოლო პერიოდის კვლევების წამყვანი თემაა. იგი ყურადღებას ამახვილებს მუსიკაში სივრცის პრობლემებზე ისტორიულ და ფილოსოფიურ ვეროპულ პერსპექტივაში, ცდილობს აღმოაჩინოს მსგავსებები სივრცის გააზრებაში სხვადასხვა ისტორიულ-კულტურულ პერიოდსა და ამ პერიოდების წამყვან მუსიკალურ ფორმებში. მუსიკალურ ფორმებში აირეკლება სივრცის აღქმის თავისებურებები, რაც თავს იჩენს სამეცნიერო განსჯასა და შემსრულებლობაში ანტიკური ხანიდან დღემდე. ავტორი ხაზს უსვამს საკანონო მომენტებს სივრცის გააზრებაში, ცვლილებებს ჰუმანიტარულ აზროვნებაში და მუსიკალური სივრცის ორგანიზების თანმდევ გარდაქმნებს. ისინი ასევე შეიძლება დავეკავშიროთ მუსიკაში სივრცის ტრანსკულტურულ იდეას. მოხსენებაში თანამედროვე პოლონური მუსიკის ნიმუშებიდან განხილულია სივრცის გამოთავისუფლების იდეა მუსიკაში ანდრეი პანუფნიკის *Landscape*-ს მაგალითზე, რომელიც წარმოადგენს მუსიკალური ფორმის ახლებურ ხედვას — პეიზაჟის ფორმას; ასევე, მეჩისლავ ჯარლოვიჩის *Eternal songs*-ს მაგალითზე. ესა თავისებური „ნათელი გადმოცემა“ და სივრცული კონსტრუქცია მუსიკალურ ფორმაში, რაც გამოხატულია ტენსიური და შრეთა კონცეფციის მუსიკალური სტრუქტურით. სივრცის ორგანიზების იდეა, რაც უკავშირდება მუსიკალური მთლიანობის კონცეფციასა და მუსიკაში კულტურული ინტეგრაციის ხედვას, შეიძლება დავინახოთ: პანუფნიკის ნაწარმოებში *Sinfonia di sfera* — როგორც ბუნების გეომეტრიული მოხაზულობის ინსპირაცია, და ჯაროლ შიმანოვსკის ესთეტიკაში, ხელოვნებისა და კულტურის თანამედროვე შესაბამისობასთან კავშირში (მაგ., *Myths King Roger, 3rd Symphony "Song of the Night"*). საკუთრივ ბგერაზე კონცეფციის იდეა და ბგერაზე ექსპერიმენტები, რაც დაკავშირებულია სივრცის გაფართოებასა და გაღრმავებასთან, ჩანს ვიკოლდ ლუტოსლავსკის ნაწარმოების *Chain II* ბგერათა არქიტექტურის კონცეფციაში. იგი წარმოადგენს საორკესტრო ინსტრუმენტების უმბინაციებსა და თავისუფალი მუსიკალური გადმოცემისას ბგერათა ფერებისა და შეფერილობების შესახებ სწავლების ერთ-ერთ ნაირსახეობას.

რუსუდან ტურტუმია
Rusudan Tsurtsunia

საქართველო
Georgia

მუსიკოლოგი, ხელოვნებათმცოდნეობის დოქტორი, თბილისის ვ. სარაჯიშვილის სახ. სახელმწიფო კონსერვატორიის ემერიტუსი და კონსერვატორიის ტრადიციული მრავალხმიანობის კვლევის საერთაშორისო ცენტრის დირექტორი; საქართველოს საზოგადოებრივ საქმეთა ინსტიტუტის პროფესორი. სხვადასხვა დროს მუშაობდა საქართველოს კულტურის სამინისტროში, გამომცემლობა „ხელოვნებაში“; 1986-2006 წლებში იყო თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის პრორექტორი სამეცნიერო დარგში. მისი კვლევის სფეროა ქართული პროფესიული და ეთნომუსიკა, მუსიკალური იდენტობის პრობლემა, გამოქვეყნებული აქვს მრავალი სამეცნიერო ნაშრომი ქართულ და უცხო ენებზე, მათ შორის, მონოგრაფია „XX საუკუნის ქართული მუსიკა: თვითმყოფადობა და ღირებულებითი ორიენტაციები“ (2005). არის მრავალი მნიშვნელოვანი პროექტის ინიციატორი და ხელმძღვანელი. 2003-2006 წლებში უკორდინაციას უწევდა თბილისის კონსერვატორიაში იუნესკოს პროექტის „ქართული პოლიფონიის დაცვა და განვითარება“ განხორციელებას. 2002 წლიდან არის ტრადიციული მრავალხმიანობის საერთაშორისო სიმპოზიუმების საორგანიზაციო კომიტეტის თანათავმჯდომარე და სამეცნიერო პროგრამების ხელმძღვანელი, ეწევა საგამომცემლო საქმიანობას, არის მრავალი სამეცნიერო ჟურნალის პასუხისმგებელი რედაქტორი, ტრადიციული მრავალხმიანობის I-VI საერთაშორისო სიმპოზიუმების ჟურნალების თანარედაქტორი, არაერთი საერთაშორისო სამეცნიერო ფორუმის ორგანიზატორი და მონაწილე როგორც საქართველოში, ისე საზღვარგარეთ. 2010-2014 წლებში იყო იუნესკოს არამატერიალური კულტურული მემკვიდრეობის საკონსულტაციო საბჭოს წევრი. არის საქართველოს განათლების აკადემიის წევრი, საქართველოს კომპოზიტორთა შემოქმედებითი ჯავშირის წევრი, საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტროს იუნესკოს კომისიის წევრი, საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის სააგენტოს საბჭოს არამატერიალური კულტურული მემკვიდრეობის სექციის ხელმძღვანელი.

ქართული მრავალხმიანობა, მუსიკალური იდენტობა და ნაციონალიზმი

საქართველო მულტიეთნიური ქვეყანაა და მისი, როგორც დასავლური ორიენტაციის თანამედროვე სახელმწიფოს, ერთ-ერთი ვალდებულებაა არა მარტო პატივი სცეს ეროვნულ უმცირესობათა მუსიკალურ კულტურას, არამედ ხელი შეუწყოს მათ საკუთარი მუსიკალური ტრადიციების დაცვას და განვითარებაში. საქართველო, ამავე დროს, თანამედროვე ეროვნული სახელმწიფოა, მრავალსაუკუნოვანი „თვითმყოფადი“ და „თვითნაჩენი“ (ილია) მუსიკალური კულტურის ქვეყანა, რომლის ერთ-ერთი ვალდებულება, ქართული მუსიკალური ტრადიციების დაცვა და განვითარებაა. ამ ორ თეზას შორის წინააღმდეგობა არ შეიძლება იყოს. მოხსენებაში ავტორი ცდილობს გაარკვიოს: 1) არის თუ არა ქართული მრავალხმიანობა ეროვნული იდენტობის გამომხატველი, როგორც ეს ბევრ მკვლევარს მიაჩნია, თუ იგი, როგორც ოპონენტები ფიქრობენ, მხოლოდ მისი გარკვეული ნაწილისათვისა ასეთი; და 2) რა ურთიერთმიმართებაა ქართული საზოგადოების ტრადიციულ მრავალხმიანობაზე ზრუნვასა და ნაციონალიზმს შორის, ამ უკანასკნელის მრავალგვარ დეფინიციასა გათვალისწინებით. ამისათვის პასუხი უნდა გაეცეს ისეთ კითხვებს, როგორცაა: ფარავს თუ არა ეროვნული იდენტობა მუსიკალურს? რამდენგვარი მუსიკალური იდენტობა შეიძლება ჰქონდეს ადამიანს მულტიკულტურულ მეთოსფეროში? რას ნიშნავს ნაციონალიზმი და როგორ მუშაობს იგი ტოტალიტარულ და დემოკრატიულ პოლიტიკურ სისტემებში? და ა.შ. ავტორი ახსენებს საქართველოში არსებულ მდგომარეობას და რადგან ამ კითხვებზე ერთმნიშვნელოვანი პასუხების გაცემა შეუძლებელია, ავტორიას სადისკუსიოდ სთავაზობს თავის მოსაზრებებს აღნიშნულ თემებთან დაკავშირებით.

Musicologist, PhD in Art studies, Emeritus and Director of the International Research centre for Traditional Polyphony of V. Sarajishvili Tbilisi state Conservatoire (TSC); professor at the Georgian Institute of Public Affairs. At various times worked at Georgian Ministry of Culture, *Khelovneba* Publishing House; in 1986-2006 was Vice-rector in science of TSC. The focus of her research is Georgian professional and ethno-music, problem of musical identity; has published many scientific works in Georgian and foreign languages, including the monograph “The 20th century Georgian Music: Originality and Value Orientations” (2005). She is the initiator and head of many significant projects. In 2003-2006 coordinated the realization of the UNESCO project “Safeguarding and Protection of Georgian Polyphony” at TSC. Since 2002 has been the co-chairperson of the organization Committee of International Symposia on Traditional Polyphony and Head of scientific programs, leads publication activity, is responsible editor of a large number of scientific collections, co-editor of the Proceedings of the I-VI International Symposia on Traditional Polyphony, organizer and participant of many International scientific forums in Georgia and elsewhere. In 2010-2014 was a member of UNESCO Consultative Body, a member of Georgian Academy of Education, a member of Creative Union of Georgian Composers, a member of the UNESCO Commission at the Georgian Ministry of Foreign Affairs, Head of the Intangible Cultural Heritage Section at the Georgian Agency of Cultural Heritage.

Georgian Polyphony, Musical Identity and Nationalism

Georgia is a multi-ethnic country and one of its obligations as of a country with Western orientation is not only to respect the musical culture of ethnic minorities, but also to assist them in preservation and development of their musical traditions. At the same time, Georgia is a contemporary national state with centuries-old “unique” and “self-originated” (Iliia) musical culture whose obligation is to preserve and develop Georgian musical traditions. There is no contradiction between these two theses. In the paper the author attempts to elucidate, 1) whether Georgian polyphony is the expression of national identity, as many scholars believe; or is such only for its part, as opponents think; and 2) what kind of interrelation there is between Georgian community’s care of traditional polyphony and nationalism, with the consideration of the numerous definitions of the latter. For this she has to answer the questions, such as: does national identity overlap musical one? How many musical identities human can have in multicultural melosphere? What does nationalism mean and how does it function in totalitarian and democratic political systems? etc. The author analyses the situation in Georgia and since it is impossible to give simple answers to these questions, she offers her viewpoints on the afore-mentioned issues for discussion to the audience

Musicologist, PhD in Art studies. Graduated from the Theory Department of V. Sarajishvili Tbilisi State Conservatoire; here she defended dissertation "Transformation of Symphony Genre Model in the 20th Century Music" (2012). Her scientific interests focus on the 20th century music: traditional instrumental music genres and emergence of new genres, notation issues. She has realized many projects (including annual International Conference-Competition in Musicology for Students at TSC). Ketevan Chitadze actively participates in conferences. From time to time she publishes articles in national and international magazines. She is the co-author of the publication "Analysis of the 20th Century Music" (together with Ketevan Bolashvili). She has started and delivers the course "Basics of Music Theory" at Tbilisi Creative Education Studio (CES). At various times she was a presenter at "Folk Radio" and a correspondent and author of the program "Musikaluri Radioanshlagi" at Radio 1 of Georgian Public Broadcaster. Since 2008 Ketevan Chitadze has acted at the Georgian State Hand Shadow Theatre "Budrugana-Gagra".

The Symphony Genre in Georgian Music: at the Crossroads of National Identity and Modern European Trends

Alongside the instability, emergence of various compositional techniques within a short period of time, diversity of musical language, classical stable genres continue their path of existence and development in 20th - and 21st -century music. Naturally, they reflect multiple changes and despite the fact that in some cases innovations taken place in the system of thinking, diminish the probability of using traditional genres, they do not quit existing. From the viewpoint of stability and long-term history among classical genres distinguishes is symphony. On the one hand, it has preserved basic paradigm features of the genre, and on the other hand, responds to the demands of its time and changes external form. As different from European, in Georgian music the symphony genre has shorter history – less than a century. At first sight during such short time symphony genre experienced interesting development in Georgian composers' creations. Today a number of Georgian symphonies can be regarded in the context of modern European symphonies. These are the symphonies by S. Nasidze, G. Kancheli, R. Gabichvadze, N. Svanidze. In the paper the above-mentioned symphonies are considered in the context of European trends. Suggested is the analysis of synthesis of national identity and the novelties of modern music.

ქეთევან ჭიტაძე
Ketevan Chitadze
საქართველო
Georgia

PARTICIPANTS
მონაწილეობენ

მუსიკოლოგი, ხელოვნებათმცოდნეობის დოქტორი, დამთავრა თბილისის ვ. სარაჯიშვილის სახ. სახელმწიფო კონსერვატორია. აქვე დაიცვა დისერტაცია თემაზე: „სიმფონიის ჟანრული მოდელის გარდასახვა მეოცე საუკუნის მუსიკაში“ (2012). მისი სამეცნიერო ინტერესები ჯონცენტრირებულია XX საუკუნის მუსიკაზე: ინსტრუმენტული მუსიკის ტრადიციულ ჟანრებსა და ახალი ჟანრების წარმოშობაზე, ნოტაციის პრობლემატიკაზე, არის არაერთი პროექტის ორგანიზატორი (მათ შორისაა, ყოველწლიური საქართველოს სახელმწიფო სახელმწიფო სტუდენტური კონფერენცია-კონკურსი თბილისის კონსერვატორიაში), აქტიურად მონაწილეობს სხვადასხვა სახის კონფერენციებში. პერიოდულად აქვეყნებს სტატიებს ქართულ და უცხოურ ჟურნალებში. არის წიგნის – „XX საუკუნის მუსიკალური ნაწარმოებების ანალიზი“ – თანაავტორი (ქეთევან ბოლაშვილთან ერთად). დააარსა და მიჰყავს ჟურსი „მუსიკის თეორიის საფუძვლები“ თბილისის ურეატიული განათლების სტუდიაში. სხვადასხვა პერიოდში თანამშრომლობდა „ფოლკ-რადიოსთან“ (ნამყვანი) და საზოგადოებრივი მაუწყებლის რადიო 1-სთან (გადაცემათა ციკლის „მუსიკალური რადიოანშლაგი“ კორესპონდენტი და ერთ-ერთი ავტორი). 2008 წლიდან არის ხელის ჩრდილები სახელმწიფო თეატრ „ბუდრუგანა-გაგრა“-ს მსახიობი.

სიმფონიის ჟანრი ქართულ მუსიკაში: ეროვნული იდენტობისა და თანამედროვე ევროპული ტენდენციების გზაჯვარედინზე

XX-XXI საუკუნის მუსიკაში მუსიკალური ენის მრავალფეროვნების, დროის მცირე მონაკვეთში განსხვავებული საკომპოზიციო ტექნიკის წარმოშობის, არასტაბილურობის პარალელურად, თავიანთი არსებობისა და განვითარების გზას განაგრძობენ კლასიკური, სტაბილური ჟანრები. ბუნებრივია, მათში აირეკლება მრავალფეროვანი ცვლილებები. მიუხედავად იმისა, რომ ზოგიერთ შემთხვევაში, საზოგადოებრივი სისტემაში მომხდარი ნოვაციები ამცირებენ ტრადიციული ჟანრების გამოყენების ალბათობას, ისინი არ წყვეტენ არსებობას. არსებობის ხანგრძლივი ისტორიის, სტაბილურობის თვალსაზრისით კლასიკურ ჟანრებს შორის გამორჩეული სიმფონიაა, რომელიც, ერთი მხრივ, ინარჩუნებს თავის მთავარ, ჟანრის პარადიგმულ მახასიათებლებს, თუმცა, მეორე მხრივ, უპასუხებს „დროის მოთხოვნებს“ და ივლის გარეგნულ იერს. ევროპულსაგან განსხვავებით, ქართულ მუსიკაში სიმფონიის ჟანრს არსებობის ბევრად მცირე, ერთ საუკუნეზე ნაკლები ისტორია აქვს. დროის ამ, ერთი შეხედვით, მცირე მონაკვეთში სიმფონიის ჟანრმა საინტერესო განვითარება განიცადა ქართველი კომპოზიტორების შემოქმედებაში. დღეს მთელი რიგი ქართული სიმფონიების განხილვა შევიძლია თანამედროვე ევროპული სიმფონიების კონტექსტში. ასეთები: ს. ნასიდის, გ. ყანჩელის, რ. გაბიჩვაძის, ნ. სვანიძის სიმფონიები. მოხსენებაში ზემოხსენებული სიმფონიები განხილულია ევროპული ტენდენციების კონტექსტში. მოცემულია მათი ეროვნული იდენტობისა და თანამედროვე მუსიკის სიახლეთა სინთეზის ანალიზი.

კონფერენციის ორგანიზატორები მხარდაჭერისა და ხელშეწყობისათვის მადლობას უხდებიან:

საქართველოს კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სამინისტროს
ლატვიის საელჩოს საქართველოში
საქართველოს ფოლკლორის სახელმწიფო ცენტრს
ფონდს „ქართული გალობა“
საზოგადოებრივი რადიოს I არხს
ჟურნალ „მუსიკას“
სასტუმრო „ლიას“

და პირადად:

მანანა დოიჯაშვილს, გიორგი დონაძეს, ნანა ლორიას, ქეროლ ოჯას, ნინო ჟვანიას, მანანა ჟღენტს, რიმა რიმსაიტეს, მაია სიპოლას, მარინა ქავთარაძეს, ლია ქართლელიშვილს, თამარ ჩხეიძეს, რუსუდან წურწუმის, ასევე, თბილისის გოგონათა გუნდს და ომარ ბურდულის.

The conference organizers are most grateful to:

Ministry of Culture and Monuments Protection of Georgia
Embassy of Latvia
State Folklore Centre of Georgia
Georgian Chanting Foundation
Public Radio Chanel 1
The Journal "Musika"
Hotel "Lia"

and personally to:

Manana Doijashvili, Giorgi Donadze, Nana Loria, Carol Oja, Nino Jvania, Manana Zhgenti, Rima Rimsaite, Maija Sipola, Marina Kavtaradze, Lia Kartelishvili, Tamar Chkheidze, Rusudan Tsursumia, and also: Tbilisi Female Choir and Omar Burduli.

საქართველოს კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სამინისტრო

საქართველოს ფოლკლორის
სახელმწიფო ცენტრი
THE FOLKLORE STATE CENTRE
OF GEORGIA

ჟონფერენცია ბარდუბა
თბილისის ვანო სარაჯიშვილის სახელმწიფო
სახელმწიფო ჟონსერვატორიაში

THE CONFERENCE IS HELD AT
THE VANO SARAJISHVILI TBILISI STATE
CONSERVATOIRE

საკონტაქტო ინფორმაცია:

Contact details:

სამეცნიერო ჯვარჯიშის დეპარტამენტი

RESEARCH DEPARTMENT

გრიბოედოვის 8/10, თბილისი, 0108. საქართველო

8/10, Griboedov str., Tbilisi, 0108, Georgia

www.tsc.edu.ge

science@conservatoire.edu.ge

(+995 32) 2 98 71 88

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

A series of horizontal dotted lines for writing practice, spanning the width of the page.

ბუნებრივი მუშაობდნენ

შემდგენელ-რედაქტორები:	ქეთევან ბაქრაძე მარიკა ნადარეიშვილი
ინგლისური თარგმანის რედ.:	მაია კაჭკაჭიშვილი
ლოგოს დიზაინი:	მარიამ პოლტახიენტი
კომპიუტერული დიზაინი:	შალვა ცხოვრებაძე თინათინ ბარკალაია

COMPILED BY

Compiler-Editors:	Ketevan Bakradze Marika Nadareishvili
English Text Editor:	Maia Kachkachishvili
Logo Design:	Mariam Poltakhienti
Computer Design:	Shalva Tskhovrebadze Tinatin Barkalaia

დაიბეჭდა შპს „სი-ჯი-ის“-ში
თბილისი, ა. წერეთლის გამზ. 118

Printed in Ltd. „CGS“
118, A.Tsereteli Ave., Tbilisi, Georgia